

„Kniha s názvom *Moja milá pani* (vydalo Artforum) je totiž vskutku literárnym dielom. Listy Ursinyho pražskej výtvarníčky Zdenke Krejčovej poskytujú úprimné svedectvo o posledných rokoch jeho života, o jeho zápase s chorobou, ktorý definitívne prehral 2. mája 1995.“

Čítajte s Máriusom Kopcsayom na strane 11.

KNIŽNÁ REVUE

www.litcentrum.sk

Z OBSAHU

- 02 Zo sprievodného programu Bibliotéky
- 03 František KELE: Najvyššie vrchy
Marian KRČÍK: Testament grófa Pálffyho
- 04 Ján ZAMBOR: Sľahovavé srdce
- 05 Literary Anthology of Visegrad 4 Countries
Ladislav NÁDAŠI-JÉGÉ: Cesta životom a iné prózy
Štefan BALÁK: Stonožka
- 08 Dominik DÁN: Červený kapitán
- 09 Rozhovor s českou spisovateľkou Barbarou NESVADBOVOU
- 11 Literárny kvíz
- 11 Dagmar POLÁČKOVÁ: Aleš Votava
- 12 Literárne procesy dneška: Rusko, Slovensko

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

KNÍHKUPECTVO ARTFORUM
BOTTOVA 2, 010 01 ŽILINA
TEL./FAX: 041/564 0373

Slovenské:

1. D. Ursiny: *Moja milá pani* – Artforum
2. M. Labuda – J. Štrasser: *Herec je vždy na očiach* – Forza Music
3. J. Satinský: *Listy z Onoho sveta* – Ikar

Zahraničné:

1. H. Murakami: *Afterdark* – Odeon
2. A. Woody: *Čirá anarchie* – Argo
3. J. Man: *Attila* – Vydavateľstvo Slovart

ING. MIROSLAV NAVRÁTIL, KNÍHKUPECTVO ALTER EGO
HLAVNÉ NÁMESTIE 3, 060 01 KEŽMAROK
TEL./FAX: 052/452 4021

Slovenské:

1. J. Satinský: *Listy z Onoho sveta* – Ikar
2. M. Choma: *J. M. Petzval – Jadro*
3. M. Hamzová: *Šepkanie osudu* – Motýľ

Zahraničné:

1. Guinness World Records 2008 – Vydavateľstvo Slovart
2. R. Cook: *Kríza* – Ikar
3. A. Sapkowski: *Svetlo večné* – Vydavateľstvo Slovart

KNÍHKUPECTVO PHOENIX
KUBÍNYIHO NÁMESTIE, 984 01 LUČENEC
TEL.: 047/433 2683

Slovenské:

1. J. Satinský: *Listy z Onoho sveta* – Ikar
2. J. Vladimír: *Lunárny kalendár 2008* – Eugenika
3. J. Banáš: *Idioti v politike* – Kelion

Zahraničné:

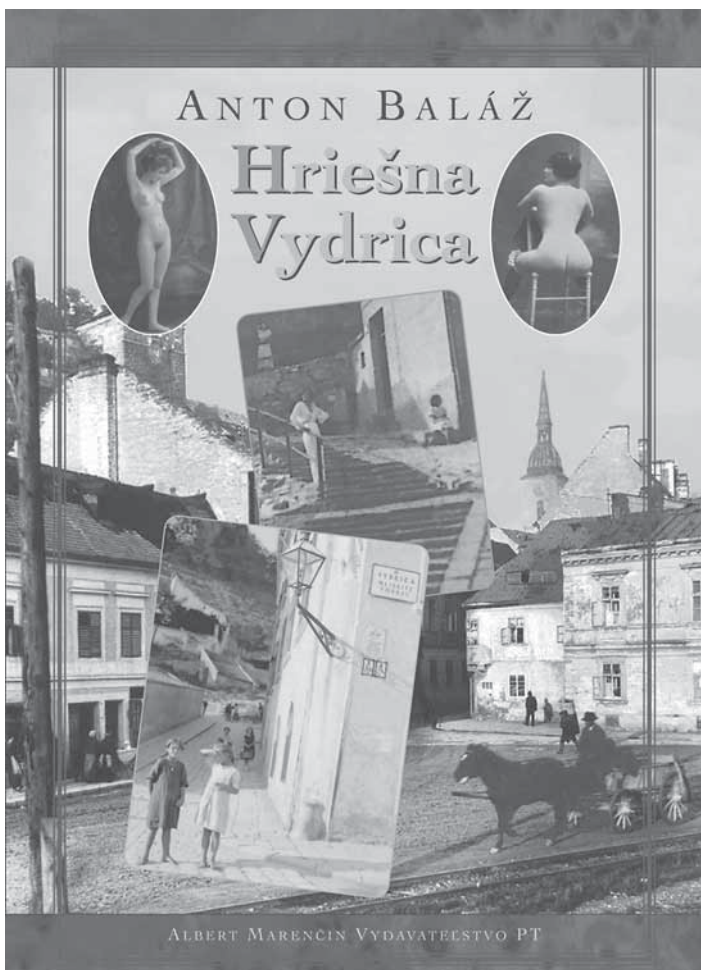
1. Kolektív: *Lunárny kalendár Krásnej panej*
2. H. Murakami: *Afterdark* – Odeon
3. V. Sineľnikov: *Ako sa mať rád* – Eugenika

BIBLIOTÉKA
15. KNIŽNÝ VEĽTRH
PEDAGOGIKA

08. - 11. 11. 2007

KNÍŽNÁ REVUE je mediálnym partnerom veľtrhu
www.incheba.sk

Zoznam.sk INCHEBA EXPO BRATISLAVA

BIBLIOTÉKA 15. KNIŽNÝ VEĽTRH BEZ VSTUPNÉHO

Jubilejný 15. medzinárodný knižný veľtrh Bibliotéka v bratislavskej Inchebe otvorí svoje brány vo štvrtok 8. novembra o 10.00. Otvorí ich doslova, lebo tento rok sa nevyberá vstupné. Nájdete tu knižnú ponuku vyše 80 vydavateľstiev so zaujímavými veľtrhovými cenami a bohatý sprievodný program. Novinkou je literárna Cena Bibliotéky. Jej slávnostné odovzdanie je pripravené na 9. novembra počas slávnostnej recepcie. Spolu s 50 tisíc korunami si ju odnesie za svoju knižku vydanú roku 2006 jedna z týchto slovenských autoriek, ktoré porota vybrala do užšieho finále.

- Jana Bodnárová: *O strome, ktorý bol na ceste* (Baum)
- Daša Čejková: *Insektárium* (L.C.A.)
- Jana Juráňová: *Orodovnice* (Aspekt)
- Alena Kanásová: *Nechcem* (Vydavateľstvo O 111)
- Monika Kompaníková: *Biele miesta* (L.C.A.)
- Katarína Kucbelová: *Šport* (Ars poetica)
- Rút Lichnerová: *Anna Regina* (Vydavateľstvo O 111)
- Alexandra Pavelková: *Prísaha* (Vydavateľstvo Slovart)
- Viera Prokešová: *Ihla* (MilaniuM)
- Svetlana Žuchová: *Yesim* (L.C.A.)

Anton Baláž

Hriešna Vydrice

Bratislava, Albert Marenčin Vydavateľstvo PT 2007

Do populárnej a úspešnej edície Bratislava – Prešburg Marenčinovho vydavateľstva pribudol už štyridsiaty knižný titul a spolu s ním aj nový autor. Nejde však o literárneho debutanta. Prozaik Anton Baláž sa prvý raz predstavuje v žánri literatúry faktu. Jeho rozhodnutie odkryť známu i neznámu históriu bratislavskej Vydrice nebolo náhodné. Ako sám hovorí, téma si ho našla sama. Už ako malý chlapec o Vydrici a hriešnych dievčatách počul, keď ich roku 1948 previezli na prevýchovu neďaleko jeho rodiska, do Novák. Epizódu z detstva mu neskôr pripomenulo stretnutie s Danielom Okálím, ktorý mu povedal, že v Štátnom ústrednom archíve sú uložené tajné dokumenty o tomto experimente prevýchovy prostitútok.

So záujmom sa ponoril do ich štúdia a roku 1992 vydal román *Tábor padlých žien*, neskôr úspešne sfilmovaný. Naštudovaný materiál však zužitkoval len ako námet na umelecké stvárnenie absurdnosti táborovej prevýchovy.

Hriešna Vydrice je výsledkom dlhoročného štúdia literatúry, dobovej tlače, archívnych materiálov, ako aj zberania osobných svedectiev. Ponúka čitateľovi možnosť opäť uzrieť stratenú časť Bratislavy. V úvodnej kapitole sa autor venuje histórii osídlenia a rozrastania tejto časti Podhradia, významným stavbám a jej obyvateľom, aby v ďalších častiach predstrel akési malé dejiny bratislavskej prostitúcie. Zručnou kombináciou rozprávania, dobových policajných zápisov, článkov z bratislavských novín a konkrétnych osudov dievčat rozsväčuje červené lampy vo vydrických nevestincoch a otvára okná do izieb aj ľudských osudov. Odhaľuje úsmevné aj smutné stránky najstaršieho remesla, často vykonávaného pod tlakom sociálnej tiesne, ale tiež vynaliezavosť a bezočivosť predajných dievčat, ktoré poburovali ostatných obyvateľov.

Osobitne zaujímavou je kapitola *Vydrice v pamäti a príbehoch umelcov*. Zrkadlí vnímanie Vydrice a ľahkých žien v tvorbe našich výtvarníkov a literátov, ale aj slávneho nemeckého spisovateľa Thomasa Manna. V jeho románe *Doktor Faustus* je celá kapitola o príchode jeho hlavného hrdinu, hudobníka, do Bratislavy roku 1906, aby sa „v dome určitej odrody“ stretol s Esmeraldou. Napriek tomu, že vedel, že je nakazená, neod-

lal a spolu s inšpiráciou si domov odniesol aj syfilis. Dobroslav Chrobák spomína túto „vykričanú“ štvrť v novele *Kamarát Jašek*, Vydrice sa objavuje aj v dielach našich nadrealistov a zo súčasných prozaikov u Luboša Juríka. Na svojich obrazoch ju zvečnili Imro Weiner-Kráľ a František Dex.

Až groteskne dnes vyznievajú odhodlané slová o prevýchove prostitútok a úsilí „z padlých žien a otrokyní lásky ... urobiť plnohodnotných členov novej humánnej spoločnosti“ v už spomínanom tábore, kam po „celoplošnej“ razií 8. decembra 1948 väčšinu vydrických prostitútok presunuli. Baláž podrobne opisuje celú prípravu, uskutočnenie raziie aj následný život v tábore. Nový systém nezlikvidoval prostitúciu odsunutím ľahkých dievčat. Dokonca ju pokrytecky používala ako nástroj štátna bezpečnosť. Aj o tom a o socialistických štatistikách nelegálnej prostitúcie sa dočítate v knižke.

Po remeselníckach lásky zmizla postupne z Bratislavy aj Vydrice. Rozhodnutie rovnako absurdné, ako v predošlom prípade. Jedno zo stanovísk roku 1948 uvádza: „Dnes je táto časť nielen zo stránky stavebnej, hygienickej a pod., ale aj zo stránky morálnej najzávadnejšou časťou mesta.“ Posledné domy Vydrice padli za obeť výstavbe Nového mostu roku 1970.

Rovnako ako vo všetkých knižkách edície Bratislava-Prešburg aj v tejto dostáva veľký priestor dokumentárna fotografia. V niektorých prípadoch som však ťažko hľadala súvislosť s textom. Zaujali ma ilustrácie so svojou nostalgickou a cudným erotickým nábojom v kapitole *Remeselnícky lásky*.

Po roku 1989 sa začalo hovoriť o obnove Podhradia, a teda aj Vydrice. Predstavy sa rôznili, do projektov vstupovali rôzne šumy. Vlni konečne padlo definitívne rozhodnutie. Vydrice vstane z popola. Kým pod hradom opäť vyrastie, uplynie ešte nejakých pár rokov. S autorom zaujímavej knižky sa však môžete stretnúť už tento piatok 9. novembra o 16. 00 na knižnom veľtrhu Bibliotéka v bratislavskej Inchebe v Literárnej kaviarni Artforum v hale D. Práve tu sa uskutoční jej slávnostná prezentácia.

Antonia Bednáriková

ZRKADLÍME

„Koloman Kertész Bagala prerušuje na neurčitú dobu svoje vydavateľské aktivity. Ešte v septembri sa na knižnom trhu mala objaviť kniha *Poviedka 2007* a v nej najlepšie texty tohtoročnej rovnomennej literárnej súťaže, ktorá sa uskutočňuje už jedenást rokov pod hlavičkou LCA. Jej vydavateľ Koloman Kertész Bagala tvrdí, že kniha naozaj vyjde, bude to však posledný titul, ktorý do konca tohto roka vydá.“

Sme, 15. októbra 2007

„Je to smutná krajina, kde sa stráca priestor pre kultúru. Je to smutná krajina, kde sa znižuje ponuka kultúry – aj keď menšínovej, ale v kruhoch, ktorým je určená, vysoko hodnotenej. Je to Slovensko aj preto, že Koloman Kertész Bagala oznámil zatvorenie vydavateľstva – literárnej agentúry L. C. A. Literárny svet s ňou obohacoval 16 rokov. Nie sú to, pravda, iba problémy s peniazmi, čo prenasledujú Bagalu. Zdravotné či personálne ťažkosti zohrávajú aspoň rovnakú úlohu. Najsmutnejšie však je, že miesto po L. C. A. zostane prázdne.“

Pravda, 20. októbra 2007

KDE BOLO

- Kaviareň Divadla Andreja Bagara v Nitre – autorský večer Drahoslava MACHALU pri príležitosti jeho životného jubilea – 6. novembra
- Knižkupectvo Ex libris na Prepoštskej ulici v Bratislave – stretnutie s Jozefom BABUŠEKOM, autorom prvého slovenského komiksu *Dozorca a väzeň* – 24. októbra
- Knižkupectvo Panta rhei v bratislavskom Auparku – prezentácia knihy Leopolda MORAVČÍKA *Ženy, ktoré menili svet* – 25. októbra
- Kaviareň Divadla Andreja Bagara v Nitre – prezentácia knihy *Diplomacia – vec verejná?* a beseda s jej autorom diplomatom Petrom KOPECKÝM – 25. októbra
- Knižnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch – beseda s historikom a spisovateľom Matúšom KUČEROM na tému Veľkomoravská ríša – 24. októbra
- Slovenské národné divadlo v Bratislave – prezentácia knihy Jany BŽOCHOVEJ-WILD *Malé dejiny Hamleta* – 23. októbra
- Ústav svetovej literatúry SAV v Bratislave – odborný seminár Slovenské preklady Danteho – 17. októbra

KDE BUDE

- Zrkadlová sieň Divadla Jána Palárika v Trnave – prezentácia knihy Pavla TOMAŠOVIČA *Nič v krajine nikoho* – 7. novembra o 18.00
- Mestské kultúrne centrum v Tlmačoch – prezentácia knihy Miroslava PIUSA *Kronika znovuobjaveného času* – o 17.00
- Mestské centrum kultúry v Malackách – život a tvorba malackého rodáka Luda ZÚBKA – 7. novembra o 10.00
- Mestská knižnica v Piešťanoch – oslava nedožitých 100. narodenín Astrid LINDGRENOVEJ – od 9.00
- Kopplov kaštieľ GJK, Trnava – V. KLIMÁČEK, P. VILIKOVSKÝ a D. DUŠEK – literárny večer spojený s čítaním a diskusiou – 22. novembra o 17.00

BIBLIOTÉKA

15. KNIŽNÝ VELTRH

Zo sprievodného programu Bibliotéky

Štvrtok 8. 11.

HLAVNÉ PÓDIUM – hala A1

- 10.00: Videl som tancovať Jitterboogie – poetické pásmo z tvorby Miroslava Válka pri príležitosti 80. výročia narodenia
 12.00: Kniha Jóbova – prezentácia knihy z Vydavateľstva Tatran
 14.00: Víťaz literárnej ceny ANASOFT LITERA 2007 Marek Vadas
 15.00: Slávnostná prezentácia Literárnej antológie V4
 17.00: Prezentácia nových kníh z Aspektu

DIALOG FORUM – hala A1

- 10.10: Beseda s autormi a spolutvorcami edície učebníc Krok za krokom k maturite z Vydavateľstva Fragment
 11.00: Prezentácia Slovenskej rady rodičovských združení
 12.00: Osvojenie si angličtiny s používaním výkladových slovníkov
 13.00: Prezentácia knihy K. E. Čániovej *Orechová slávnosť*
 14.00: Prezentácia knihy Juraja Kollára Konina a iné rozmarné poviedky
 15.00: Ako zvládať krízy a konflikty

LITERÁRNA KAVIAREŇ ARTFORUM – hala D

- 13.00: Slávnostné vyhodnotenie súťaže s knihou Endymion Spring

Piatok 9. 11.

HLAVNÉ PÓDIUM – hala A1

- 10.00: Prezentácia nových kníh vydavateľstva SPN – Mladé letá
 11.00: Prezentácia knižných noviniek z Literárneho informačného centra
 13.30: Stretnutie s knižkou Gaštanka A. Pavlovičova Čechova a vydavateľkou Kvetou Daškovou
 15.00: Každý zomiera sám za seba – beseda s nemeckým novinárom a sociológom Matthiasom Hozbauerom
 16.00: Autogramiáda slovínskych autoriek kníh 90-dňová zoštihlovacia diéta a 90-dňová zoštihlovacia diéta-ďalších 90 dní Bredou Hrobat a Mojcou Poljanšek
 17.00: Predstavenie tvorby Literárneho klubu Generácia a ich hostí

EXPO CLUB

- 10.00: Hudba a výtvarné umenie v službách vied o človeku
 12.00: Prezentácia biomedicínsky orientovaných novokoncipovaných učebníc podporených prostriedkami informačných, komunikačných technológií a monografií slovenských vedcov z oblasti medicíny

DIALÓG FÓRUM – hala A1

- 10.00: Jazyk a elektronizácia – beseda s pracovníkom Jazykovedného ústavu Ludovíta Štúra SAV Dr. R. Garabíkom
 11.00: Prezentácia Slovenskej rady rodičovských združení
 12.00: Osvojenie si angličtiny s používaním výkladových slovníkov
 13.00: Rozruch v škole na Kavuličovej ulici – beseda o knihe s Gabrielou Futovou
 15.00: Stres. Rozumieme tomu slovu?
 16.00: Jozef Mikloško predstavuje knihu *Prísne tajné* – Ako sme boli Taliani
 17.00: Cyklocestovanie s Luciou Kovaříkovou a Michalom Jonem

LITERÁRNA KAVIAREŇ ARTFORUM

- 16.00 Prezentácia knihy Antona Baláza *Hriešna Vydrica*

Sobota 10.11.

HLAVNÉ PÓDIUM – hala A1

- 10.00: Beseda s ekologom, propagátorom a ochrancom prírody Miroslavom Sanigom o jeho knihách *Rozjímajme s murárskimi a Rozjímajme s medvedmi*
 11.00: Prezentácia knihy *Osobnosti slovenského športu*, beseda s jej autorom doc. Antonom Gajdošom a slovenskými športovcami
 13.00: Vyhlásenie cien ISTRON a Ceny Fantázie
 15.00: Prezentácia českého vydavateľstva Ideál
 17.00: Prezentácia knihy Branislava Jobusa *Láskavé rozprávky*
 16.00: STÁNOK D-301. Prezentácia knihy *Najvyššie vrchy Slovenska* a stretnutie s jej autorom Františkom Kelem

DIALÓG FÓRUM

- 13.00: Stretnutie s Wernerom Huemerom, šéfredaktorom časopisu *GrafsWelt* a autorom kníh *Prečo po smrti neumrieme*, *Prečo nežijeme len raz* a *Posolstvo z Grálu*
 14.00: Prekladateľ Marián Dujnič a vydavateľstvo GARDENIA PUBLISHERS v reči o novinkách
 15.00: Umelci sú cvoci
 16.30: Prečo nie som anjel? – knihohra Aglaja Veteranyi v podaní Bábkového divadla na Rázcestí

LITERÁRNA KAVIAREŇ ARTFORUM – hala D

- 11.00: Autogramiáda anglického spisovateľa Johna O'Sullivan, autora knihy *Prezident, papež a premiérka*
 13.30: Prezentácia knihy *Rádce pro (začínajúci) spisovatele, novináre a prekladatele 2008*

Nedeľa 11.11.

HLAVNÉ PÓDIUM – hala A1

- 11.00: Macko Pusík s rozprávkami, pesničkami a hrami
 12.00: Najstaršie slovenské súkromné vydavateľstvo Vydavateľstvo Fortuna Libri s mierne inovovaným menom predstavuje svoje novinky
 14.30: Anička Ružička – detské predstavenie Bábkového divadla na Rázcestí
 16.00: Stretnutie s Kornelom Földvárim, Tomášom Janovicom, Oliverom Bakošom a Máriusom Kopsayom.

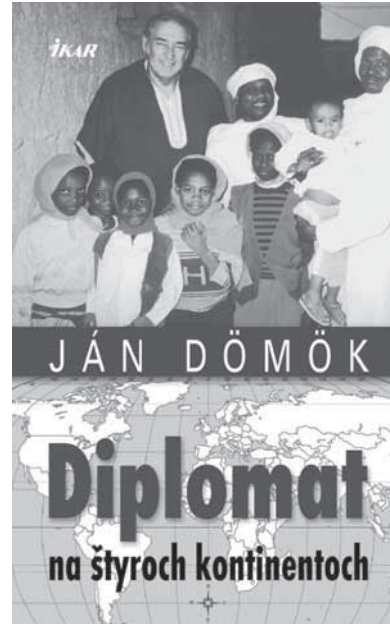
DIALÓG FÓRUM – hala A1

- 15.00: Desatoro ako si uchovať duševné zdravie

Nevyužité myšlienky

Neskúšajte deti ohúriť tým, čo zaujíma vás. Ohúri vás ich nezaujím.

Diplomat na štyroch kontinentoch

Ján Dömök (1939) ovláda osem cudzích jazykov. Ako československý diplomat pôsobil na Kube a v Mongolsku. Slovenskú republiku reprezentoval ako diplomat v Tokiu, v Londýne, v Alžírsku. V súčasnosti prednáša dejiny diplomacie a diplomatický protokol. Jeho knihu *Diplomat na štyroch kontinentoch* medzi čitateľov v októbri uviedol Eduard Kukan. Ján Dömök v nej ponúka pohľad do sveta diplomacie, kde ide často aj o život. Jeho rozprávanie má ďaleko od vžitých predstáv o diplomacii ako o chodení po recepciách s bohato prestretými stolmi a šampanským. Stretnutia so zaujímavými ľuďmi z vysokej politiky, rukojemníckej drámy, život vo vzdialených krajinách a odľahčený štýl oslovia okrem záujemcov o zahraničnú politiku a študentov aj širokú verejnosť. -bi-

Básnikov návrat domov

Súborné dielo Andreja Žarnova *Môj domov jediný* slávnostne uviedli medzi čitateľov (26. októbra) v Mirbachovom paláci v Bratislave za Vydavateľstvo Michala Vaška Peter SMO-LÍK, autorov pamätníka Imrich KRÚŽ-LIAK a editor Július PAŠTEKA. Vydavateľstvo týmto titulom završilo edíciu *Básnici katolíckej moderny*, v ktorej vyšli súborné diela Mikuláša Šprinca *Do večna tečie moja rieka*, Svetoslava Veigla *Keď anjel v tebe spieva*, Jána Šveca Slavkoviana *Daň srdca domovine*, Jána Harantu *V ze-*

mi požehnanaj. S myšlienkou vydať kompletne diela autorov katolíckej moderny prišiel už roku 1990 František Mikloško a zaangažovaným postojom sám prispel k ich vydaniu. Dielo Andreja Žarnova (1903 – 1982) vychádza pri príležitosti 25. výročia jeho úmrtia. Po tridsaťročnom exile zomrel v cudzine bez toho, že by navštívil svoju domovinu. Ako konštatuje editor jeho diela prof. Július Pašteka, vracia sa, hoci oneskorene, do súčasnej národnej literatúry. -báb-

Vyslanec slovenskej kultúry v USA

V Univerzitnej knižnici v Bratislave slávnostne otvorili (24. októbra) výstavu *Knihy slovenských autorov v americkej vydavateľstve Bolchazy – Carducci Publishers*. Michalovský rodák, čerstvý nositeľ Radu Ludovíta Štúra, Ladislav BOLCHAZY vo svojom vydavateľstve, ktoré bolo pôvodne zamerané na klasickú antickú literatúru, od roku 1990 systematicky propaguje aj diela slovenských autorov. Vydáva v angličtine nielen tvorbu Slovákov žijúcich v USA, ako romány Alveny Sečkárovej (trilógiu o živote Slovákov v Pensylvánii – *Misko, Trapped in Old Mine* a *Zuska of the*

Burning Hills) a Ludovíta Pavla (*Den of Vipers*), ale americkému čitateľovi sprístupnil aj Dobšinského rozprávky, verše Milana Rúfusa a v antológii výber slovenskej poézie a prózy. V angličtine vydal aj také tituly o našej histórii a kultúre, ako *Slovenský biografický slovník*, *Osem storočí slovenskej heraldiky*, *Dejiny Slovenska* či *Barbarská noc* od Jána Ch. Korca. Význam vydavateľstva Bolchazy – Carducci Publishers pre šírenie slovenskej kultúry vo svete vyzdvihla vo svojom príhovore predsedníčka Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí Vilma Prívarová. -bk-

Je to možné!

Človek priam žasne, keď z rýdzej profesijnej deformácie pri cestovaní autobusom číta nápisy na reklamných plochách. Je to možné, aby v niektorých reklamných agentúrach ľudia, čo tvoria a schvaľujú verejne vystavené texty, nepoznali pravopis a nevedeli používať veľké písmená? Je to možné, aby nechápali, že isté väzby sú síce vlastné angličtine, nemčine, češtine, ale nie slovenčine? Je to možné, aby nevedeli, že jestvuje čosi ako frazeológia? Je to možné, aby nevedeli posúdiť, kedy zámerné porušenie jazykových zásad zapôsobí ako pútač a kedy ako trápnosť? Je to možné, aby naše slávne hlavné mesto (ináč *Big Little City*, ako to tvrdia trolejbusy) informovalo o parkovacích miestach nie takto: *Historické centrum*, ale takto: *Centrum/Historické....* atď.?

Je. Profesionalita oných pracovníkov reklamných agentúr nepochybne škripe. Darma sa cítiť ako profesionáli v marketingu, prieskume trhu či reklamnej psychológii (a iste nimi aj sú), keď sú schopní vyplodiť taký amatérsky jazykový dizajn reklám, na aký narážame na každom kroku. A zákazníci ich

agentúr by sa veru mali zamyslieť, či im takíto partneri napokon nepoškodzujú firemné záujmy. Lebo firma, ktorá nedbá na kultivovanosť reklamných textov na svoje produkty, je pre mňa nedôveryhodná. Myslím si totiž, že ten, kto si neustráži maličkosti vo verejne publikovanej výpovedi o sebe, nezaručuje, že si ustráži iné, možno dôležitejšie veci.

Akurát že z tej mojej nedôvery nič nevyplýva, lebo ja som celkom, ale celkom nezaujímavý potenciálny konzument väčšiny reklamou ponúkaných hodnôt...

Aj tak som si donkichotsky predsavzal, že budem nosiť po vreckách lístčky, aby som si mohol zapisovať jazykové nonsensy z bilbordov. Mailové adresy firiem tam zvyčajne bývajú, tak čo? Pošlem im to. Uvidíme, koľko vydržím bojovať s veternými mlynmi. Nechce to niekto skúsiť so mnou? Možno by to vyšlo. Podľa fyzikálnych zákonov totiž jestvujú dve možnosti: buď sa nahromadí takýchto drobných pichancov nadkritické množstvo a zaúčinkuje to, alebo sa prejaví známy Lorenzov efekt motýľích krídel. -jr-

František Kele: Najvyššie vrchy

Bratislava, DAJAMA 2007

Populárno-náučná publikácia známeho turistu, cestovateľa, publicistu a fotografa vás zavedie do krásnej slovenskej prírody, na známe i menej známe vrcholy našich najvyšších pohorí. Treba však poznamenať, že názov publikácie netreba chápať doslovne, lebo potom by celá kniha bola len o vrchoch Vysokých Tatier. Cieľom bolo predstaviť najvyššie vrchy tých pohorí Slovenska, ktoré dosahujú nadmorskú výšku minimálne 1000 m a zároveň na ne vedú turistické chodníky s výnimkou Gerlachov – naň sa vystupuje len so sprievodcom, no ako absolútne najvyšší tu nemôže chýbať. Výsledný počet takto definovaných vrchov dosiahol magické číslo 33.

Publikácia je určená najmä peším turistom a obdivovateľom prírodných krás Slovenska. Texty sú doplnené opismi najzaujímavejších výstupových trás, okolitými výhľadmi a najmä netradičnými turistickými mapami, tzv. 3D mapy, vizuálne pôsobiace ako šikmý letecký pohľad s plasticky vykresleným reliéfom.

Bohatá je i fotografická časť, kde je zväčša zobrazený samotný vrch, prípadne jeho vrchol a pohľad z neho. Vrchy sú zoradené podľa nadmor-

skej výšky a postupne tu nájdete Gerlachovský štít (2655), Bystrá (2248), Ďumbier (2043), Babia hora (1725), Veľký Kriváň (1709), Veľký Choč (1611), Ostredok (1592), Stoli-

ca (1476), Poľana (1458), Fabova hoľa (1439), Minčol (1396), Vtáčnik (1346), Kozí chrbát (1330), Zlatý stôl (1322), Flochová (1317), Skorušina (1314), Kozí kameň (1255), Veľká Rača (1236), Kremenec (1208), Strážov (1213), Smrekovica (1200), Minčol (1157), Pupov (1096), Šimonka (1092), Bachureň (1081), Veľký Javorník (1071), Veľký Polom (1067), Vysoké skalky (1050), Inovec (1042), Roháčka (1028), Eliášovka (1023), Sitno (1009), Busov (1002).

O každom vrchu sa dozviete jeho geografické zaradenie v horskom systéme Karpát, geologické zloženie, typ reliéfu, začlenenie, ktorého je dominantou, a pôvod jeho názvu. Tieto obsiahle informácie autor odľahčuje osobnými pocitmi, radami či úvahami.

Spracovať tému nebolo ľahké ani pre takého ostrieľaného turistu, akým František Kele bezpochyby je. V úvode sa vyznáva, že kniha o slovenských vrchoch sa mu písala ťažšie ako o veľikánoch vzdialených Himalájí, Hindúkuša či Karakóramu, a to aj napriek tomu, že o sloven-

ských pohoriach má oveľa bohatšie vedomosti, nehovoriac o vzťahu k nim. Náročné bolo najmä časovo zosúladiť jednotlivé výstupy s požiadavkami vydavateľa, aby sa kniha v pravý čas dostala na slovenský knižný trh. Autor za pár mesiacov naozaj vystúpil na každý vrch! Jedným z cieľov horských výstupov bolo aj fotografovanie, čo sa však tiež niekedy stretávalo s ťažkosťami. Nová publikácia z úspešnej edície *Prírodné krásy Slovenska* sa však nakoniec podarila a je užitočným sprievodcom, ale aj pútavým čítaním v teple domova pri snovaní plánov na budúce dovolenky.

Vydavateľstvo Dajama pozýva všetkých čitateľov na Biblioteku do svojho stánku D 301, v ktorom sa v sobotu 10. 11. o 16.00 uskutoční za účasti Františka Keleho prezentácia knihy *Najvyššie vrchy* spojená s autogramiádou.

Silvia Seitzová

Marián Krčík: Testament grófa Pálffyho

Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007

Čo vlastne vieme o grófovi Pálffym okrem niekoľkých mediálne tisíckrát prežutých informácií? A aj tie sú na hranici romantizujúcich povestí či senzáciových príbehov so „zaručeným“ tajomstvom...

„Môžeme sem zaradiť napríklad vžitý obraz „malého uhorského grófa“, ktorému vo Francúzsku odmietne dať tamojší nafúkaný šľachtic ruku svojej dcéry. Do poslednej rovine kvapky krvi urazený Pálffy preto postaví vyšperkovaný Bojnický zámok. Just podľa muštry slávnych zámkov na Loire. A čo takto mediálny (najmä v bulvári) rozruch nad „záhadnou tekutinou“, ktorá vytekala z grófovho sarkofágu v bojníckej krypte? A rôzne hypotézy, čo?, kto? a prečo?, až po dosť za vlasly pritiahnutú hypotézu nomenovaneho ezoterika, že ide o prejav grófovho rozhorčenia nad nevráteným bojníckym oltárom.

Kto si chce v týchto, ale najmä v mnohých iných historických súvislostiach a tajomstvách urobiť jasno, nech sa s dôverou obráti na knihu Mariána Krčíka *Testament grófa Pálffyho*.

Autor člení knihu tak, aby nikoho nenechal na pochybách, že jej základom je historiograficky overiteľný súbor faktov, udalostí a dátumov. Po

krátkom úvodnom slove a histórii erbu Pálffyovcov pridá menoslov najznámejších predstaviteľov tohto rodu a napokon uvedie krátky životopis toho, o ktorého vlastne v diele ide – grófa Jána Pálffyho. Možno povedať, že je to taká príprava pre čitateľa, keďže nasleduje pomerne podrobné kalendárium predpálffyovskej a po ňom aj pálffyovskej hornej Nitry. To končí roku 1907, keď Ján Pálffy pol roka po spísaní kontroverzného testamentu zomrel. Presné, historicky korektné, fotografickým i grafickým materiálom ilustrované kalendárium vystrieda príbeh samotného písania testamentu. Je to vlastne striedanie prekladu niektorých kapitol tohto „megatestamentu“ (27 strán!) s beletrizovaným rozprávaním v „er-forme“ o okolnostiach jeho vzniku. Čitateľ sa tak zoznámí s celým najbližším okolím starého chorého grófa, s jeho sluhami, správcami či lekárom.

Štýl rozprávania zodpovedá účelu sprítomniť čas vzniku testamentu, čiže je formou tradičné, bohaté na opisy a dialógy, miestami milo archaicky pôsobiace, skrátka – čitateľsky vďačné bez zbytočných experimentov. Nájdeme v ňom názny vzťahov, trochu adekvátneho filozofovania o živote či o umení a množ-

stvo spomienkových návratov grófskeho protagonistu, ktoré plasticky mapujú nielen históriu pálffyovského rodu, ale aj niekoľkých ďalších spriaznených rodov a ich zástoj v vtedajšom Uhorsku.

Na základe tejto časti knihy si čitateľ môže vytvárať obraz starého, mierne upätého a staromilského grófa, ktorého ani ťažká choroba neodradzuje od posadnutosti umením a najmä od fanatickej snahy dokončiť prestavbu Bojnického zámku. Tento obraz dopĺňa Pálffyho negatívny vzťah k rodine, uzavretá, často povýšená povaha pyšného uhorského (teda v jeho ponímaní maďarského) šľachtica. Prudko kontrastne k tomuto obrazu však pôsobia tie pasáže z testamentu, v ktorých odkazuje značné (na vtedajšiu dobu až neveriteľné) prostriedky na detskú ozdravovne, podporné nadácie pre študentov a podobné filantropické účely.

Nasleduje mimoriadne zaujímavá časť knihy, a to opis súdnych sporov okolo dedičstva. Nesmieme totiž zabúdať, že aj keď gróf nemal potomka, vyše tridsať dedičov (rody boli vtedy poprepletané) počítalo s celkom peknými sumami, veď rozdeľovať bolo čo! Majetok sa odhadoval na vyše 100 miliónov vtedajších ko-

rún, čo je pomerne ťažko predstavitelná čiastka aj v dnešnej dobe slovenských miliardárov. Samozrejme, keď dedičia zistili, že v konečnom dôsledku by mali dediť len zlomky z celkového majetku, začal sa „dedičský spor storočia“. Krčík uvádza niekoľko dobových dokumentov, z ktorých list grófovej netere Natálie Sécéniovej súdu je unikátnym artefaktom ilustrujúcim spomínaný proces, a taktiež z neho čitateľovi vychádza Pálffy v značne pozmenenom svetle. Chorobne podozrievavý, harpagonovsky skúpy a maličerný, prinajmenšom bisexuálny (!) nemravník s utajenými škandálmi, a aby to bolo kompletne, na záver života aj demontný z pokročilého syfilisu, ktorý ho napokon pripravil o život...

Túto recenziu som začal otázkou, aký vlastne máme obraz o grófovi Pálffym? Pokiaľ si chcete vytvoriť ten skutočne najbližší historickej skutočnosti, určite siahnite po tejto knihe.

Vydavateľstvo Matice slovenskej vystavuje svoje publikácie v stánku D 210.

Maroš M. Bančej

KNIHA ROKA 2007

Stav k 2. novembru

Počet hlasov

KNIHA ROKA

1. P. Bilý: Don Giovanni – Slovenský spisovateľ	32
2. K. Peteraj: Čo sa šepťá dievčatám – Ikar	13
2. P. Nagyová-Džerengová: Pozri sa na seba – Ikar	13
3. M. Rúfus: Vernosť – Slovenský spisovateľ	11
4. D. Poláčková: Aleš Votava – Vyd. Slovart + SNG	9
5. A. Blaha a kol.: Pyžamová revolúcia – Nebojsa	6

DEBUT ROKA

1. M. Solčanská: Aprílové dievča – Ikar	17
2. R. Sidor: Prvá kniha – OZ Slniečkovo	6
3. P. Tomašovič: Nič v krajine nikoho – Spolok sv. Vojtecha	4
4. Z. Šulajová: Džínsový denník – Slovenský spisovateľ	2

VYDAVATEĽSTVO ROKA

1. Ikar	44
2. Slovenský spisovateľ	32
3. Aspekt	13
4. Vydavateľstvo Slovart	11
5. Nebojsa	6

ANKETOVÝ LÍSTOK - KNIHA ROKA 2007

KNIŽNÁ REVUE

1. Na knihu roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

2. Za debut roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

3. Za vydavateľstvo roka navrhujem:

Meno a adresa odosielateľa:

(podpis)

Svoje hlasy do ankety KNIHA ROKA 2007 posielajte na anketových lístkoch, NIE NA XEROXOVÝCH KÓPIÁCH. Platné sú anketové lístky obsahujúce aspoň jednu odpoveď na jednu anketovú otázku, ktoré majú čitateľnú adresu odosielateľa s PSČ a vlastnoručným podpisom. Hlasy posielajte len knihám, ktoré vyšli v roku 2007. Uzávierka ankety je 15. marca 2008.

BIBLIOGLOSSÁR

Dionýz Dugas
500 NAJLEPŠÍCH RECEPTOV
ĽUDOVEJ MEDICÍNY
Žilina, Knižné centrum 2007

(Nájdete v stánku D 203)
Po úspešných knihách *Babkine bylinky* (2002) a *Zdravý život s babkinými bylinkami* (2004) prichádza na slovenský knižný trh tretia kniha z „bylinkovej“ dielne autora. Kto dáva prednosť liečivým bylinkám pred tabletkami, alebo by s tým chcel začať a šetriť tak svoj organizmus, nájde v knihe dobrého priateľa. Bylinky pôsobia v súlade so zákonmi prírody, liečia pomaly, ale s trvalými výsledkami. Kniha je prehľadne členená na kapitoly, v ktorých sa nachádzajú recepty na dobré trávenie, na liečbu cukrovky, obličiek a močových ciest, pohybového ústrojenstva, reumy, kožných chorôb a rán, dýchania, srdca a krvného obehu. Bylinkami môžeme liečiť aj nervy, problémy s nadváhou, bolesti hlavy, zubov, uší, používať ich ako prevenciu proti nádorom, uľaviť si pri ženských starostiach či omladiť svoj organizmus s bylinkami lásky. Čaje, tinktúry, obklady, inhalácie, vína a mnohé iné možnosti spracovania liečivých bylín nám ponúka tento užitočný bylinkový receptár.

Ľudmila Podjavorinská
ŽABIATKO
Bratislava, SPN – Mladé letá
2007

(Nájdete v stánku D 100)
Veselé a nesmrteľné veršičky o veľkej udalosti v močaríne, kde sa narodilo malé žabiatko a všetky žabky-babky ho obdivujú, patria najmenším čitateľom. Príbeh maličkého žaburiaka a žabích hostí ilustroval v leporele Dušan Grečner.

Mary Baloghová
BÁL V SCHOFIELD PARKU
Bratislava, Slovenský spisovateľ
2007

Preklad Tamara Chovanová
Ovdovená chudobná šľachtická Christine Derricková sa utiahla na vidiek k matke a staršej sestre. Na neďalekom sídle v Schofield Parku pripravila jej priateľka Melanie bál, na ktorý Christina išla až po dlhom prehovárani. Spoločenská prestíž tohto podujatia zvýraznila prítomnosť uzavretého a záhadného vojvodu z Bewcastlu. Práve tohto vzácneho hosta upútala svojská Christine. Tá o jeho pozornosť nestála, vojvoda Wulfric však nebol zvyknutý na ženský odpor, a o to viac sa ju usiloval zviať. Udalosti na bále a neskôr náhodné stretnutie v Londýne poznačili Christinine spoločenské prešľapy. Napriek tomu mal vojvoda o ňu stále záujem. Zápas srdca muža a ženy je hlavným motívom ľubostného románu z obdobia starého Anglicka.

-mgb- -lč-

Ján Zambor: Sťahovavé srdce

November

Hnedost
záhrad a polí.

Stále však detsky čistý
hárok neba.

Suchá ihla cintorínskych briez –
pripomenutie ťažkého snehu,
lámavosti
konárov a hlasov.

Nezúčastnená meravosť.

Chvíľami dáždik.
Ako vraví mama,
odríva še, troši, pirska, pripaduje.

Čierne šatky nad metalizovanou ulicou,
vrany nad prúdom hrúd.
Koho zas zachytí blatník limuzíny...?

A zatiaľ kohút so psíkom
sa nezmyselne bijú o panstvo nad dvorom.

V zvädnutosti vdovinej záhradky
žiariaci kruh: chryzantémy –
kvety pre mŕtvych.

V úplnej opustenosti jedného dvora
červená sladkosť: obsypaná jablň –
spomienka na dievčenské ústa.

Spod perinky vyšli zore

Na obločnej rímse sneh,
na tom snehu vtáčí zápis,
aký čistý! – v beli biely.
A podobný na konárik,
čo na závej padol z brezy.
Verš o vtáčích nôžkach v tanci,
o chvostíku rozkmitanom
a slnečne štebotavý.

Spod perinky vyšli zore
s ružovými prstíčkami.
Takto by ťa vítal Homér,
keby si mu už bol známy.

Rúčka skrytá v ruke otca,
nôžka na maminej dlani.

Tvoj vankúšik ako zo snov,
nad páperie, nad obláčik.
A naď tvoje ušká ničo
medzi čipôčkami krajších.

Tie mamkine povojníky!
Sladké ako tok jej vravy,
ako mliečne pramienky z prs,
prúdy, čo sa rozviazali.

V úzkosti o teba predtým
vystavila pri oltári
okruh brucha pred hostiou.
Nie ona ti v čielku žiari?

Prosievala o príhovor
Pannu v beláskavom plášti.
Nie preto ten nádych neba
na ňu z tvojich očí hľadí?

Noštek – voňavý sneh, dierky
po chumáčkoch pod stromami.

Pod pupčekom, sladkou chrastou,
spieva vtáčik – že si chlapík.

Tvoje jablčkové líčka!

Vtom sa znova rozhrkali
ich jadierka v tvojom hrdle.

Už ťa do rúk berú vánky.

Mama s otcom, nežné slnko,
pole snehu rozczinkali.

Budmerice február 2006

Sťahovavé srdce Jána Zambora prináša výber z jeho doteraz vydaných zbierok, básne, ktoré vznikli na základe starších náčrtov, a novú zbierku *Nádhera zmesi*. Od básní zemplínskeho domova a túžby po láske sa autor dostáva k manželskej a rodinnej lyrike, k vyrovnávaniu sa s mestskou, spoločenskou, civilizačnou a ekologickou realitou, k reflexii medziludských vzťahov a k vyjadreniu existenciálnej situácie človeka na prelome 20. a 21. storočia. Postupne sa zosilňujúca námetová oscilácia medzi domovom a svetom vyúsťuje do zbierky *Nádhera zmesi*, pre ktorú je príznačná pasáž, keď bar Onda na najzápadnejšom cípe európskej pevniny na portugalských brehoch Atlantického oceánu básnikovi pripomenie Ondavu jeho rodného kraja, „rieku... chlapčenského snenia o lodiach a moriach“. Autor s tematizovanými väzbami na národnú kultúru, odporca kultúrnej unifikácie, odkrýva pôvab iných kultúr i nádheru ich zmesi, zachytáva multikultúrne prostredia a vďaka „archeologickým“ asociatívnym odkazom kultúrnu viacrozmernosť odkrýva aj doma. Vyrovnáva sa s traumami začiatku nového storočia, fixuje vzácne chvíle uvoľnenia, úľavy i radosti a zoči-voči plynutiu individuálneho ľudského času, ťažko zvládanému individuálnemu trápeniu iných ľudí a ťarche smrti hľadá útechu.

Knihu vydáva Zemplínska spoločnosť v Michalovciach s doslovom Anny Valcerovej, s fotografiami autora a v grafickej úprave a s obálkou Ladislava Vanča.

– r –

Ticho mávajúca

Drobnými krokmi,
podopieraná vánkom...

Vo svojom rurálnom svete.

V záhrade medzi bielymi a fialovými zemiakovými kvetmi,
medzi fialovobielymi, červenobielymi, svetločervenými a bielymi
kvetmi fazule,
medzi žltými kvetmi uhoriek, cukín a tekvic,
medzi bielymi kvetmi maku ako poletujúcimi motýľmi,
medzi jeho hlávkami, ktorých šumenie jej neasociuje more, ale
uspávanie detí v poľnej kolíske,
a ktorý sa jej, cudnej ako rosa, nespája s opojnými sivomodrými
letnými nocami, ale s koláčmi pre potomkov,
medzi rozložitými modrastými hlávkami kapusty, sukňami
dedinčaniek v rokoch jej dievčerstva, na starých fotografiách
a na obrazoch miestneho maliara francúzskeho pôvodu,
sivovlasá, medzi ryšavými vlasmi kukurice,
medzi zapaľujúcimi sa a zlatnúcimi jablkami a hruškami
a fialovejúcimi slivkami.

Presúvajúca sa o paličke,
zabúdajúca na ňu pri práci,
rukami hmatajúca po opore vzduchu...

Podopierajúc sa, podkladajúca podpery pod konáre s priveľkou
ťarchou plodov,
s tvárou rozpukanou kôrou starého kmeňa.

Ratujúca rastliny na vysušenej pôde,
s tvárou rozpraskanou zemou.

Aby mala na obdarúvanie,
na svoje posielanky.
Expedovala by ich ešte aj po oblakoch.

Pod nošou rokov,
rodného dvora v susednej dedine s pozostatkami stavísk s vysokou
žihlavou v prázdnych dverách a oknách a so studňou, z ktorej
vyrastá krík,
pod batohom so zarezávajúcimi sa popruhmi blízkych, vytrácajúcich
sa do zabudnutia,
ako sa vytratila neďaleká ktovie-kedy zaniknutá osada Vrbovec
(vhodná akurát ako elegický motív do básne), po ktorej ostala iba
zmienka v jednom archívnom dokumente a v jednej dejepisnej
knihe, čo je napokon istá výhra.

A uzmierujúca sa so všetkým,
vediac zo seba zosúvať tú záťaž,
odhŕňať prenasledovateľa i príkrym slovom
v mene živých.

Uprostred zeleného dvora s preletujúcimi štebotavými lastovičkami
v spoločenstve kocúra, psíka a sliepok.
Nespratnú sliepku na celý deň zatvorí. Kocúr a psík znesú výchovné
odstrčenie i mierny úder po chrbte.
Obtierajú sa jej o nohy. Keď schádza do pivnice, kocúr si hlávku
prikladá k jej tvári. Niekedy ho odháňa slovami: „Chodí za mnou
ako hriech.“ Keď ho celý deň niet, obzerá sa: „Kde len je?“
Pre psíka pečie hrubšiu lokšu.

Uprostred dvora pokračujúceho záhradou a poľami,
neskorosejennými vraniami,
zimnými a predjarnými husími, bielymi a šarymi;

vyčkávajúca, kedy odletia.

Priestor detstva, neohraničený!
Záhrada sa roztvárala do poľa,
rieka tiekla do väčších riek a do mora,
cesty smerovali do diaľky,
stromy rástli do neba.

V dome medzi obrazmi Panny Márie ustavičnej pomoci, Panny Márie
šastínskej, svätej rodiny a Ježiša dobrého pastiera s ovečkou
na rukách,
medzi zarámovanými fotografiami detí z prvého svätého prijímania.

Preberajúca zrnká nekonečného ruženca hviezdneho neba.

S desiatkou večných piluliek. Už iba tabletky mesiaca ostáva
nedotknutá. Zavše dávky popletie a pohorší sa jej.

S poslednými pokladmi mladosti v maľovanej kasni, s ešte
nedarovanými výšivkami a tkaninami.

Medzi kvetastými obrusmi a posteľnými prestieradlami ako medzi
kvetenstvom predzáhradky.

Kraj nie je pustovnícky, miluje parády,
hoci občasný chotárny názov Remeta prezradí,
že v ňom žili aj eremiti.

Vďaka, že v tom dome ma stále čakal môj asketický kút,
neporušené eremitórium
s hodovným stolom samoty, snívania a práce.

Prichádzajúca z hĺbky dvora,

s vajččkami v zástere,

v dlani s pípajúcim žltastým chuchvalcom,
zľahka sa ho dotýkajúca perami,
dýchajúca naň,
do púpavova rozožínajúca tlejúce svetlo.

Stále v bránke do dvora ticho mávajúca

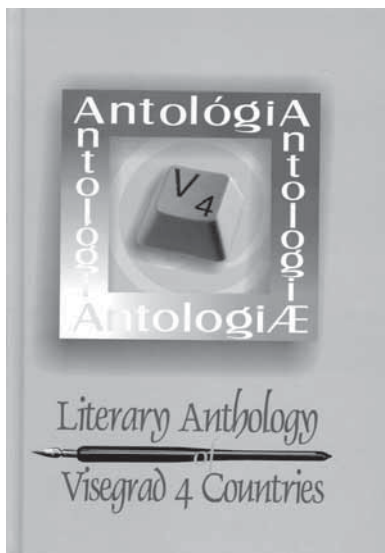
Ján Zambor
Sťahovavé
srdce

Literatúra ako dorozumenie

Literary Anthology of Visegrad 4 Countries, Budapešť, KultúrPont Iroda 2007

Pätjazyčná kniha poviedok spisovateľov štyroch krajín strednej Európy z V4, ktorej slovenský názov znie *Literárna antológia krajín Vyšehradskej skupiny*, napísala svoj rozsiahly príbeh vďaka spolupráci ministerstiev kultúry a realizačného tímu prekladateľov i redaktorov. Hlavný redaktor Pál Békes v predслоve k vyše päťstranovej publikácii priznáva nesusedskú atmosféru vzťahov susedných národov, čím zároveň vysvetľuje potrebu vzniku projektu, ktorý „zatiaľ nemá obdobu“. Príbeh je to teda viacvrstvový s ideou vzájomného spoznávania cez príbuznosť a rozdielnosť, s leitmotívom literatúry, a s pointou v osobnostiach samotných spisovateľov. Cez nich dostala literatúra výsadu dorozumievacieho prostriedka medzi

Čechmi, Maďarmi, Poliakmi a Slovákmi. Citlivou väzbou umeleckej spisby na jazyk sa táto výsada zdá komplikovanejšia ako, povedzme, v hudbe. V práci prekladateľov však národné literatúry prekročili vlastný prah, no v celom kontexte projektu zas zo svojho národného nič nestratili. Ambícia hovoriť za seba, ale aj zrozumiteľne sa naplno prejavila v preklade všetkých poviedok do angličtiny, čím sa texty trinástich stredo európskych autorov bezpochyby majú možnosť skôr stať súčasťou svetovej literatúry. Že privysoko rúbeme? To nie, z, nazvime to, existenčného poslania antológie jasne vyplýva, že ani tak nezáleží, ako vysoko sa ňou rúbe, ale aby sme sa spoločne neporúbali... Literatúra je tu v oficiálnom, ale nevyzerá, žeby ju omínali lodičky alebo otravoval ústisť – pokojne môže prechádzať z krajiny do krajiny prístrihnutá akurát na našu dobu a na náš životný štýl. Nevyzerá ani nijako znásilnená účelom alebo donútená k spontánnemu úsmevu bratstva. Z literatúry sa tu urobila naozaj vážna, vplyvná a asertívna záležitosť, čo sa hádam viacnásobne vráti pri dôstojnejšej recepcii aj pôvodných literatúr. Tento fakt podčiarkuje nekomerčný charakter knihy: distribuuje sa výlučne do kultúrnych inštitútov, knižnic a ďalších inštitúcií, ktoré ju v dobrom zmysle slova môžu používať ako pracovný nástroj rôznorodej literárnej komunikácie. Inak povedané, nik-

to neprišiel skrátka a dokonca, ale nie od konca, ani čitateľ. Kniha je to napriek pozoruhodnému a možno trochu odstrašujúco dobre fungujúcemu aparátu zainteresovaných ľudí čítavá, príjemná, znepokojivá, zábavná aj intímna. Má dostatočné kvality dobrej beletrie. Azda po tomto nikoho netreba zvlášť presvedčať o jej pestrosti, prirodzenej čnosti nášho koncentrovaného stredo európskeho priestoru. Už to samo predstavuje výzvu k dialógu medzi takto predstavenou literatúrou a kontrastnými civilizačnými trendmi uprednostňovanými v daných krajinách. Zaujímavé napätie; ešte zaujímavejšie by bolo, keby sa z množovalo hovorením, diskusiou alebo trebárs polemikou. Vždy je lepšie vravieť si do očí, ako cez zabuch-

nuté dvere alebo ešte horšie, cez zacapnuté knihy. A ak sme spomenuli stredo európsky priestor, potom práve priestor tejto knihy sa stal jeho zvláštnou alegóriou. Českí autori sú tu v zastúpení: Jan Balabán, Stanislav Beran, Jáchym Topol; maďarskí autori: Lajos Parti Nagy, Szilárd Podmaniczky, Margit Halászová, György Spiró; poľskí autori: Paweł Huelle, Olga Tokarczuková, Daniel Odiya; slovenskí autori: Karol D. Horváth, Mária Kopcsay, Ursula Kovalyk.

BIBLIOTÉKA 15. KNIŽNÝ VELTRH

Za účasti predstaviteľov Ministerstva kultúry SR a niektorých predstaviteľov ministerstiev V4 a pod záštitou MK SR a Literárneho informačného centra sa bude v prvý deň Bibliotéky 8. 11. (štvrtok) o 15.00 na Hlavnom pódii konať slávnostná prezentácia *Literárnej antológie V4*. Medzi pozvanými hosťami boli všetci autori a mnohí z nich potvrdili účasť, prídu prekladatelia a redaktori.

Literárne informačné centrum vás tiež pozýva do stánku s vlastnou produkciou D 208.

Radoslav Matejov

Jégé v novom vydaní

Ladislav Nádaši-Jégé: *Cesta životom a iné prózy*, Bratislava, Kalligram a Ústav slovenskej literatúry SAV 2006

Sprístupňovaniu literárnej klasiky sa popri iných vydavateľstvách venuje aj Kalligram v edícii *Knižnica slovenskej literatúry*. Odbornú garanciu nad ňou prevzal Ústav slovenskej literatúry SAV, a práve z tejto spolupráce vzišiel rozsiahly výber z tvorby Ladislava Nádaši-Jégého. Zostavil ho, komentár, vysvetlivky, kalendárium a doslov napísal literárny vedec Vladimír Petrík. On, ako zasvätení iste vedia, je skutočným znalcom Jégého diela.

Zostavovateľ výberu z tvorby zväčša stojí pred zložitým rozhodovaním, čo do neho zaradiť a čo oželiť. Jégého dielo je i rozsahom veľmi bohaté. Recenzovaná kniha obsahuje román *Cesta životom*, novelu *Výhonky spoločenského života*, historické diela *Wieniawského legenda* a *Magister rytier Donč*, niekoľko kratších próz, ktoré sú vo všeobecnosti menej známe, v časti *Publicistika* sú články, kritiky a vyjadrenia autora o sebe. Zaujímavú súčasť tvorí aj výber z listov (Š. Krčmérymu, A. Mrázovi, T. Vansovej a synovi Mikulášovi, bol tiež lekárom). Niektorým čitateľom možno bude chýbať najznámejšie, s filmovaním, na stredných školách preferované dielo *Adam Šangala*, a tiež ďalší historický román – *Svätopluk*, ktorý v čase vzniku vyvolal veľký ohlas, pretože pri zobrazení tejto dejinnej postavy Jégé poprel mýtus o ideálnom panovníkovi Veľkomoravskej ríše. Obom dielam Petrík venuje potrebnú pozornosť v doslove.

Vydanie obsahuje aj časť *Jégé v kritike a spomienkach* (vyše 60 strán) – 50 strán zaberajú komentár, vysvetlivky, kalendárium, doslov a obrazová príloha. Z uvedeného vyplýva, že ide o pomerne náročné kritické vydanie. V doslove editora Jégé – *slovenský naturalista* nejde iba o zopakovanie už publikovaných výsledkov vlastného bádania, ale

aj o ich rozšírenie. Vysvetľuje napríklad, prečo sa pri interpretácii podstaty Jégého diela raz akcentoval naturalizmus, inokedy zasa – z ideologických dôvodov – realizmus či kritický realizmus. V 50. rokoch 20. storočia ho literárna historiografia cielene, ale na prospech veci, navliekla do realistického chomúta – tým ho totiž v zložitých podmienkach zachraňovala pred hrozbou odsunutia na okraj literárnych dejín a mimo čitateľskej recepcie.

Prirodzene, pri čítaní celého odborného aparátu som sa nesústredoval na overovanie faktov (nemal som na to dôvod), avšak mojej pozornosti neušiel nepríjemný lapsus hneď pri prvom dátume v kalendáriu, kde sa píše: „1886 – 12. februára narodil sa v Dolnom Kubíne...“ Zrejme si ho všimne každý, čo len trochu pozorný čitateľ, lebo hneď nasledujúci údaj ten prvý popiera: „1872 – začal chodiť do školy v Dolnom Kubíne...“ Takže, Jégé sa narodil v roku 1866.

Výber z tvorby Ladislava Nádaši-Jégého z vydavateľstva Kalligram je hodnotný predovšetkým pre nastupujúcu generáciu odborníkov, ale určite dokáže zaujať aj časť kultúrnej verejnosti so záujmom o našich klasikov.

BIBLIOTÉKA 15. KNIŽNÝ VELTRH

Vydavateľstvo Kalligram pozýva čitateľov Knižnej revue na Bibliotéku, do stánku D 302b, kde bude vystavovať svoju produkciu, a takisto Ústav slovenskej literatúry SAV, ktorého publikácie budú súčasťou expozície Slovenskej akadémie vied – Vydavateľstva VEDA v stánku D 104.

Igor Hochel

CITUJEME ...

„Znie to možno pesimisticky, ale takých nevyhraných individuí je medzi mužmi, najmä s pribúdajúcim vekom, čoraz viac. Tak čo mu kúpiť? Nový vankúš na gauč, z ktorého sa len ťažko zdvíha? Ručné pletený ovrál na ovládač od televízora i celej rodiny? Pozlátaný otvárač na pivo? Veľmi odvážne ženy idú cestou rozseknutia vianočného gordického uzla skutočne ráznym činom. Vychádzajú totiž z presvedčenia, že manželka na Vianoce najviac potešia, ak niečo kúpiť – seba! Veď pre koho to

všetko vlastne robia, komu sa chcú zapáčiť, pre koho sa krášlia? Znie to ambiciózne, ale je to aj riskantná cesta. Práve táto otázka by totiž mohla vášho manžela priviesť k zamysleniu. A odpoveď nie je jednoznačná. Riešenie: Vianoce sú najlepšie bez prekvapení. Veď – medzi nami – ponožky a nový sveter naozaj nemôžu nič pokaziť...“

Gustáv Murín: *Návod na manželstvo*, Bratislava, Ikar 2007

Stonožka má štyridsaťšesť nôh

Štefan Balák: *Stonožka*, Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2006

Štyridsaťšesť – presne toľko básní obsahuje najnovšia kniha Štefana Baláka pre detského čitateľa. Hýri početnými, adresnými a názornými ilustráciami, ktoré zjavne komunikujú s písaným textom. Autor sa opiera o literárne osvedčené motívy, témy a obrazy. Už názov knihy nenechá nikoho na pochybách, lebo „sujetové“ básne sú situované do prírodného prostredia a inšpiračne čerpajú najmä zo života lesných zvierat. V knihe, samozrejme, nechýbajú ani ozvláštnenia v podobe tematizácie údelov exotických zvierat, ktoré skončili ako dekorácie v klietkach alebo cirkusové atrakcie. A napokon sú tu zastúpené domáce zvieratká: mačkou a psom Rexom. Všetky Balák antropomorfizuje a privádza do komických i poučných situácií.

Básne zo zbierky sú kompozične ucelené, opisujú oblúk kalendárneho roka a korešpondujú s dňami v prírode. Balák sa takisto, viac-menej úspešne, pokúša o paralely s ľudským svetom a danosti zvierat nezriedka pripodobňuje talentu človeka: „Sláva, deti! Slávik letí / a sadá si na náš plot, / popísaný bielou kriedou. / Spievajme s ním: ja-mi-re-dó... / – Aký slávik? Počuj, dedo. / – Zlatý slávik? Žbirka,

Gott!“ (*Zlatý slávik*). Jedným zo zdrojov autorovej poézie je aj ľudová slovesnosť. Jej revitalizácia posilňuje tvorivú istotu autora smerom k čitateľom a sleduje zámer priblíženia známym posolstiev novým generáciám: „Bača kráča poza pničky, / plaší plačné veвериčky, / víťazne sa tvári: / – Hoci som ja starý, / dožijem sto jarí“ (*Bača, to je ako kráľ*). Zábavné momenty prinášajú úmyselne zinscenované stretnutia reprezentantov prírodného sveta a výtvarníkov modernej techniky: „To, čo u nás každý robí, / dozvie sa ocko cez mobil? / Obrazovku slnka hned / premením na internet“ (*Mačka a mobil*).

Stonožka Štefana Baláka je, obrazne povedané, ustavične v pohybe, hľadá, sprevádza, predvádza morálne gestá, pomáha i celkom ľudsky radi: „Vyber si trník z päty, / nech ti šťastie neuletí“ (*Sto papučiek pre stonožku*).

BIBLIOTÉKA 15. KNIŽNÝ VELTRH

Ďalšie knihy Vydavateľstva Matice slovenskej nájdete na Bibliotéke v stánku D 210.

Jaroslav Vlnka

Knižné menu V.

Milí knižní hladoši! Pripraviť menu je niekedy čertovské dobrodružstvo, najmä keď vám zásobovači prinesú prapodivné suroviny. Aj opatrne ochutnáte, aj nosom vám zavrtí, no niekedy sa po navonok nenápadnej knihe zaliznete ako starý knihokocúr. Verím, že aj v dnešnom menu vám najmenej zo dva chody brknú na knihomoľské chuťové poháriky.

Predjedlo:

Gabriela Spustová: *Abecedníček*, Trnava, HKPS 2006

Toto menu začneme predjedlom ľahučkým ako dobrá mamina krupicová kaša, takže na svoje si prídu najmä detúrence. Od čias pánov Smreka a Moravčika sa už zopár autorov rozhodlo precvičiť artikulačné orgány, ale najmä fantáziu malých čitateľov hravými básničkami a riekankami. Toto je jeden z tých chutnejších pokusov, kde nechýba ani „Logopedníček“, na ktorom sa jazyk riadne pozvrta. Šikovná malá knižočka pre zodpovedných rodičov.

Polievka:

Ján Jančovič: *Navrátilci*, Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007

Polievka je dnes taká rustikálnejšia, povedal by som, že priamo dolnozemska. Autor, známy publicista, sa podujal na nesmierne zaujímavú prácu: zmapovať osudy ľudí z Dolnej zeme, ktorí sa pred 60 rokmi vracali do starej vlasti v rámci akcie „Mať volá“. Päťdesiat ľudských príbehov, päťdesiat osudov – história ich striedavo zamotávala a rozmatávala. K tomu si prirátajte množstvo autentických dokumentov a obrazovú prílohu a dostanete knihu, ktorá je najmä v dnešných časoch mimoriadne aktuálna. Málo známe fenomény z našich dejín 20. storočia totiž nezriedka produkujú nedorozumenia a (seba)klamy. Patrioti si môžu polievku ochutiť bryndzou, ale aj sama osebe je hutná a (informačne) syta.

Hlavné jedlo:

Jozef Kočiš: *Alžbeta Báthoryová a jej obeť*, Žilina, Knižné centrum 2007

Hlavný chod je dnes pomerne ťažký. Cynik by povedal, že až (krvavo) mäsitý. Pokiaľ sa niekomu zdá tento titul povedomý, nemýli sa. Ide totiž o štvrté vydanie, avšak poopravené a najmä doplnené. Táto kniha prichádza práve vhod, keďže film o najznámejšej šľachtickej Uhorska od Juraja Jakubiska je už na spadnutie. Po prečítaní tohto výsostne faktografického diela vás už nikto teóriami o „nevinnej grófke“ a „obeti sprisahania“ len tak ľahko nenakrími. Ostatne, tieto teórie autor fundovane vyracia hneď v doplnenom predslove. Myslím si, že pre záujemcov o históriu, ale aj pre hľadačov pravdy v našich národných legendách (pričom táto aj zmedzinárodnela), je Kočišova kniha ako stvorená. Silnejšie povahy ju môžu zapíjať ťažkým červeným vínom.

Dezert:

Pero Le Kvet: *Perózia*, Žilina, Artis Omnis 2007

Šantivé a patafyzické texty, básničky a nonsensy sú dnešným záverečným chodom. Šarmantne riešená a autorom ilustrovaná kniha prináša závan dadaizmu, trochu surrealizmu (kaligramy), ale aj zvláštnej, svojbytnej, zasnívanej poetiky. „Neustále sa pokúšam lietat / ale celý život / vlastne len / núdzovo pristávam.“ Skrátka, prchavá chuť oblakov so škoricovým cukrom.

Vybral a uvaril: Maroš M. Bančej

Knihy v predaji

0 VŠEOBECNOSTI

00 Bibliografické katalógy. Knihovníctvo. Dokumentácia

Ján Ihnát – zabudnutý spisovateľ. Zost. M. Socha
Prešov, Štátna vedecká knižnica Prešov 2007. 1. vyd. 90 s. Brož.
Personálna bibliografia.
ISBN 978-80-85764-69-0

07 Vydavateľstvá. Audiovizuálne prostriedky

Slovak publishers 2007. Zo slov. orig. prekl. neuved. Zost. Ina Martinová
Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 1. vyd. 71 s. Brož.
Stručná prezentácia 62 slovenských vydavateľstiev v angličtine so základnými údajmi a kontaktmi.
ISBN nemá

1 FILOZOFIA

10 Filozofia

TRÁVNÍČEK, Vladislav
Pomatený svet
Bratislava, Eko konzult 2007. 1. vyd. 200 s. Brož.
Filozofické úvahy o súčasnom svete a kritika súčasného človeka.
ISBN 978-80-8079-071-4

13 Okultné vedy. Parapsychológia. Tajné spoločnosti

LINCOLN, Henry
Kľúč k tajnému vzoru. Z angl. orig. prel. Dana Oravcová
Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 301 s. Viaz.
Ďalšie dôkazysvetoznámeho výskumníka v oblasti gnosticizmu o Márii Magdaléne a mystériu Ježišovo potomstva.
ISBN 978-80-89230-26-6

STARBIRD, Margaret
Mária Magdaléna – Nevesta v exile. Z angl. orig. prel. Milada Pauleová
Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 256 s. Viaz.
Ďalší zo špekulatívnych komentárov biblických udalostí okolo Ježiša a Márie Magdalény od svetoznámej výskumníčky v oblasti gnosticizmu.
ISBN 978-80-89230-22-8

2 NÁBOŽENSTVO. DUCHOVNOSŤ

20 Kresťanské náboženstvá

BISER, Eugen
Vyznanie viery a Otčenáš. Z nem. orig. prel. K. Kleištencová
Bratislava, Serafín 2007. 1. vyd. 175 s. Brož.
Nová interpretácia základných textov kresťanstva.
ISBN 978-80-8081-067-2

DIAN, Daniel – JUDÁK, Viliam
Každý deň so svätými. II. diel
Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2007. 1. vyd. 207 s. Brož.
Kniha medailónov o svätcich určených na dni v roku.
ISBN 978-80-7162-679-4

Fidei donum. Prekl. F. Kapušňák
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 1. vyd. 30 s. Brož.
Encyklika pápeža Pia XII.
ISBN 978-80-7162-666-4

JOHN, Patricia
Vítaz. Z angl. orig. prel. M. Dubanová
Bratislava, Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista 2007. 1. vyd. 166 s. Brož.
Širší opis niektorých biblických udalostí.
ISBN 978-80-89279-11-1

Katechizmus katolíckej Cirkvi. Z tal. orig. prel. J. Zlatňanský, P. Blatnický, F. Javor
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 5. vyd. 918 s. Viaz.
Katechizmus obsahuje základné pravdy kresťanskej viery a učenie Cirkvi.
ISBN 978-80-7162-657-2

KEMPENSKÝ, Tomáš
Nasledovanie Krista. Z lat. orig. prel. P. Pridavok
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 9. vyd. 371 s. Brož.
Kniha myšlienok pre rehoľníkov.
ISBN 978-80-7162-676-3

LABO, Šebastián
Utrpenie, smrť a pohreb Jána Pavla Veľkého 18. 5. 1920 – 2. 4. 2005
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 2. vyd. 77 s. Viaz.
Posledné pápežove dni a pohreb.
ISBN 978-80-7162-665-7

LETZ, Róbert
V hodine veľkej skúšky
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 1. vyd. 703 s. Viaz.
Listy biskupa M. Buzalku odkrývajú duševný a citový svet tejto osobnosti, jeho autentické postoje.
ISBN 978-80-7162-658-9

MORRIS, Henry
Jóbova úžasná správa. Z angl. orig. prel. P. Najman
Bratislava, Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista 2007. 1. vyd. 133 s. Brož.
Starozákonná múdrosť, moderná prírodoveda a ich aktuálny odkaz.
ISBN 978-80-89279-08-1

MURRAY, Andrew
Očakávanie na Boha. Z angl. orig. prekl. neuved.
Bratislava, Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista 2007. 1. vyd. 150 s. Brož.
Úvahy na každý deň v mesiaci.
ISBN 978-80-89279-13-5

Pošta pre každého. Zost. P. Buček
Nitra, Kňazský seminár sv. Gorazda 2007. 1. vyd. Nestr. Brož.
Brožúrka o anjelocho.
ISBN 978-80-8874172-5

PUCHALA, Rastislav
Platón a Augustín. Teleológia a teológia moci
Poprad, Molnár a syn 2007. 1. vyd. 176 s. Brož.
Úvahy nad morálnymi princípmi a o zmysle organizácie spoločnosti.
ISBN 978-80-969129-1-9

QUANTINOVI, Alice a Henri
Rodičia svätej Terézie z Lisieux. Z franc. orig. prel. V. Hirko
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 1. vyd. 120 s. Brož.
Biografická črta o živote rodičov jednej z najznámejších svätíc sveta.
ISBN 978-80-7162-684-8

Rímskokatolícky farský kostol narodenia Panny Márie v Michalovciach. Zost. P. Kaminský a J. Vagaš
Michalovce, Rímskokatolícka cirkev 2007. 1. vyd. 192 s. Viaz.
Dejiny kostola.
ISBN 978-80-969750-8-2

Ročenka 2006. Zost. P. Humeník
Humenné, Pravoslávna cirkevná obec 2007. 1. vyd. 40 s. Brož.
Prehľad o činnosti cirkevnej obce.
ISBN 978-80-969680-0-8

SEEWALD, Peter
Benedikt XVI.. Z nem. orig. prel. J. Serňáková
Trnava, Spolok sv. Vojtecha – VOJTECH 2007. 1. vyd. 240 s. Viaz.

Portrét pápeža.
ISBN 978-80-7162-681-7

21 Nekresťanské náboženstvá

Politická moc verzus náboženská autorita v Ázii. Zost. M. Slobodník, A. Kovács
Bratislava, Chronos 2006. 1. vyd. 302 s. Brož.
Zborník štúdií odkrýva aspekty sekularizácie, revitalizácie náboženstiev, modelov vzťahu štátu a cirkvi a pod. v Ázii.
ISBN 80-89027-18-0

SLOBODNÍK, Martin
Mao a Buddha: náboženská politika voči tibetskému buddhizmu v Číne
Bratislava, Chronos 2007. 1. vyd. 246 s. Brož.
Autor sa zameriava na problematiku administratívnej kontroly tibetského buddhizmu zo strany Číny.
ISBN 978-80-89027-23-1

23 Ateizmus

KOVALEV, S. I. a kol.
Veda a viera
Bratislava, Eko konzult 2007. 1. vyd. 156 s. Brož.
Úvahy o náboženstve z pohľadu exaktných vied.
ISBN 978-80-8079-069-1

REHÁK, Alexander
Lovci duší
Bratislava, Eko konzult 2007. 1. vyd. 184 s. Brož.
Úvahy a fakty zamerané na negatívne stránky náboženstiev.
ISBN 978-80-8079-070-7

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

32 Politika

MALTARY, Janne Haaland
Ludské práva ohrozené mocou a relativizmom. Z nem. orig. prel. Marta Blehová
Prešov, Vydavateľstvo Michala Vaška 2007. 1. vyd. 221 s. Viaz.
Filozofické uvažovanie nad ľudskými právami, ktoré sú v súčasnosti relativizované od nórskej profesorky politiky.
ISBN 978-80-7165-648-7

33 Ekonomika

Starnutie, zdravotný stav a determinanty výdavkov na zdravie v podmienkach Slovenska
Bratislava, Ekonomický ústav SAV 2007. 1. vyd. 57 s. Brož.
Výskumná štúdia.
ISBN 978-80-7144-160-1

Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky. Zost. T. Tiruneh Menbere Worokie
Bratislava, Ekonomický ústav SAV 2007. 1. vyd. 332 s. Brož.
Prínos informačných technológií a vplyv klimatických zmien na vývoj svetovej ekonomiky.
ISBN 978-80-7144-159-5

37 Pedagogika. Školstvo. Veda

Študijný kalendár 2007/2008. Zost. P. Olekšák
Ružomberok, Katolícka univerzita v Ružomberku 2007. 1. vyd. 247 s. Viaz.
Informačná príručka pre študentov.
ISBN 978-80-8084-189-8

5 EXAKTNÉ VEDY

55 Vedy o Zemi

Prvenstvá nerastnej ríše Slovenska. Zost. P. Jancsy

Banská Štiavnica, Slovenské banské múzeum 2007. 1. vyd. 60 s. Brož.
Zborník prednášok.
ISBN 978-80-85579-37-6

59 Učebnice

MACHOVÁ, Jana
Práca s textom
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 3. vyd. 48 s. Brož.
Tematický zošit pre SŠ a ZŠ.
ISBN 978-80-10-00761-5

RÝGLOVÁ, Janka – BÁLINT, Ludovít
Matematika pre 4. ročník špeciálnych ZŠ
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 7. vyd. 128 s. Brož.
Pracovný zošit.
ISBN 978-80-10-01222-0

UŠÁKOVÁ, Katarína – TREBATICÁ, Mária – MIADOKOVÁ, Eva
Biológia pre gymnáziá 5
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. 71 s. Brož.
Odporúčaná učebnica.
ISBN 978-80-10-01206-0

6 APLIKOVANÉ VEDY

62 Psychológia. Psychiatria. Psychoanalýza. Sexualita

Kapitoly z psychopatológie: X. Guensbergerov deň. Zost. V. Novotný
Nové Zámky, PSYCHOPROF 2007. 1. vyd. 84 s. Brož.
Materiály z X. Guensbergerovho dňa.
ISBN 978-80-968798-9-2

MURÍN, Gustáv
Návod na manželstvo
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 191 s. Viaz.
Vtipná príručka pre všetkých manželov o vzťahoch muža a ženy.
ISBN 978-80-551-1548-1

65 Kuchyná. Potravinárstvo

PONCOVÁ, Svatava – HORECKÝ, Vladimír
Najlepšie recepty sladkej hrnčkovej kuchyne
Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. 103 s. Viaz.
Kniha receptov sladkej kuchyne zjednodušených hrnčekomým meraním množstva potravín, aj s fotografiami.
ISBN 978-80-8064-292-1

7 UMENIE. ŠPORT. VOLNÝ ČAS

76 Umelecké remeslá

(Ne)obyčajný hrniec
Bratislava, ULUV (Ústredie ľudovej umeleckej výroby) 2007. 1. vyd. 11 s. Brož.
Historické a súčasné podoby hrnčiarstva – katalóg k výstave.
ISBN 978-80-88852-49-0

78 Hudba. Tanec. Scénické umenie. Iné múzické formy

NOVÁK, Milan
Happy music pre 4 flauty a klavír
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 7+4 s. Brož.
Úsmevná komorná skladba vhodná i pre žiakov hudobných škôl, ktorú možno použiť pri rôznych príležitostiach s pozmeneným názvom, ako: Silvestrovská, Fašiangová, Majálesová, Karnevalová a podobne. Partitúra a flautové party.
ISBN 978-80-8051-525-6

NOVÁK, Milan
Malé variácie na francúzsku tému pre flautu, violončelo a klavír
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 14+10 s. Brož.
Partitúra a party.
ISBN 978-80-8051-521-8

NOVÁK, Milan
Malé variácie na francúzsku tému pre husle, violončelo a klavír
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 14+10 s. Brož.
Partitúra a party.
ISBN 978-80-8051-520-1

NOVÁK, Milan
Romantické miniatúry pre harfu
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 18 s. Brož.
Deväť prednesových skladieb pre harfu.
ISBN 978-80-8051-529-4

NOVÁK, Milan
Sedem drobností
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 16+32 s. Brož.
Komorné skladbičky pre dve flauty a klarinet, ktorý môže byť nahradený husľami alebo akordeónom. Vhodné pre žiakov hudobných škôl. Partitúra a inštrumentálne hlasy (i pre alternujúce nástroje).
ISBN 978-80-8051-506-5

NOVÁK, Milan
Sonatína 2 pre flautu a klavír (Five o'clock)
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 22+11 s. Brož.
Klavírna partitúra s vloženým flautovým partom.
ISBN 978-80-8051-522-5

NOVÁK, Milan
Suita piccola pre dvoje huslí a violončelo
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 22+15 s. Brož.
Suita má tri časti: Hra, Serenáda a Scherzino. Partitúra a inštrumentálne party.
ISBN 978-80-8051-519-5

NOVÁK, Milan
Tatranský akvarel pre dve zobcové flauty a klavír
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 8+5 s. Brož.
Drobná skladba vhodná i pre žiakov hudobných škôl. Partitúra a inštrumentálne party.
ISBN 978-80-8051-518-8

PARÍK, Ivan
Hudba k vernisáži
Bratislava, Hudobný fond 2006. 1. vyd. 15 s. Brož.
Skladbu pre sólovú flautu autor venoval Milošovi Urbáskovi. Posmrtné vydanie diela z roku 1967.
ISBN 80-8051-413-5

PODPROCKÝ, Jozef
Partita regenschorica op. 14, č. 2
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 12 s. Brož.
Dielo vzniklo prepracovaním niektorých zápiskov v levočskom „Pestrom zborníku“ zo 17. storočia. Určené je predovšetkým pre organ, ale môže sa interpretovať i na iných klávesových nástrojoch, ako čembalo, klavír, akordeón. Je vhodné i pre pokročilejších žiakov hudobných škôl.
ISBN 978-80-8051-549-2

SALVA, Tadeáš
Balada pre flautu sólo
Bratislava, Hudobný fond 2006. 2. vyd. 6 s. Brož.
Skladba.
ISBN 80-8051-417-8

Štýlová a zvuková analýza tradičnej hudby. Zost. M. Matúšková
Bratislava, Ústav hudobnej vedy SAV 2006. 1. vyd. 216 s. Brož.
Zborník štúdií.
ISBN 80-89135-12-9

VALENTA, Ivan
Hudba pre sláčiky (kvarteto alebo sláčikový orchester)
Bratislava, Hudobný fond 2007. 1. vyd. 8+20 s. Brož.
Skladba je venovaná pamiatke tragicky zosnulého mladého nadaného slovenského huslistu a skladateľa Igora Garvanského. Vo svojich 5 čas-

Anotácie

tiach čiastočne ilustruje osud jeho života, pričom prvá časť je priama transkripcia jeho introdukcie. Časti: Introdukcia, Toccata (Rozlet poznania), Romanca (Túžba mladosti), Finale (Zlomený rozlet) a Epilóg (Chorál). Vhodné najmä pre súbory mladých interpretov.

ISBN 978-80-8051-544-7

8 LITERATÚRA. BELETRIA

80 Literárne dejiny. Teória. Kritika. Korespondencia. Súborné dielo a vybrané diela. Biografie a monografie o spisovateľoch

BJØRNSON, Bjørnstjerne

Arne, básne a polemiky. Z nór. orig. prel. Katarína Motyková, Milan Richter. Doslov Martin Humpál. Dunajská Lužná, MilaniuM 2007. 1. vyd. 171 s. Viaz.

Nový preklad románu Arne najvýznamnejšieho nórskeho spisovateľa (1832-1910) doplnený vybranými básňami a autorovými polemikami.

ISBN 978-80-89178-21-6

Mária Bátorová. Zo slov. orig. prel. do nemčiny Karl-Heinz Jähn, Peter Krüger; do angličtiny John Minahane, Heather Trebatická. Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 1. vyd. 41 s. Edícia Dúha. Brož.

Dvojjazyčný medailón významnej slovenskej prozaičky, poetky a literárnej vedkyne (nar. 1950) s ukázkou jej tvorby.

ISBN 978-80-89222-43-8

MIĎANKA, Petro

Vôňa horcov. Z ukr. orig. prel., zost. a doslov Patrik Orišek. Prešov, BAUM 2007. 1. vyd. 63 s. Viaz.

Výber z doterajšej básnickej tvorby významného ukrajinského spisovateľa (nar. 1959).

ISBN 978-80-968575-5-5

Peter Pišťanek. Zo slov. orig. prel. do nemčiny Matthias Barth a Zuzana Finger; do angličtiny Peter Petro. Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 1. vyd. 41 s. Edícia Dúha. Brož.

Dvojjazyčný medailón významného slovenského prozaika (nar. 1960) s ukázkou jeho tvorby.

ISBN 978-80-89222-42-1

VALCEROVÁ, Anna

Hľadanie súvislostí v básnickom preklade. Doslov František VŠetička. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2006. 1. vyd. 220 s. Viaz.

Monografia vysokoškolskej profesorky o umeleckom preklade.

ISBN 80-8068-546-0

81 Poézia

HATALA, Marián

Ak chceš hrať v noci na klavíri Bratislava, FO ART 2007. 1. vyd. 114 s. Brož.

Zbierka aforizmov autora strednej generácie, doteraz vydal šesť básnických zbierok a jednu zbierku aforizmov. Výber z jeho tvorby vyšiel v češtine a nemčine.

ISBN 978-80-88973-33-1

KURILLA, Ján

Rovnováha druhej strany zrkadla. Doslov Ernest Sirochman. Košice, BYZANT, s. r. o. 2007. 1. vyd. 94 s. Brož.

Básnický debut impresívnych veršov autora (nar. 1960).

ISBN 978-80-85581-42-3

ONDREJKOVÁ, Anna

Havrania, snová. Doslov Andrea Bokniková-Tóthová. Dunajská Lužná, MilaniuM 2007. 1. vyd. 106 s. Brož.

Výber z básnickej tvorby poetky strednej generácie (nar. 1954).

ISBN 978-80-89173-22-3

SVETKO, Ivan

...už lietam. Zost. a doslov Lubomír Feldek. Bratislava, Tina Svetková – Helga Svetková 2007. 1. vyd. 151 s. Viaz. Výber z básnickej tvorby režiséra a autora rozhlasových hier (1964-1989).

ISBN 978-80-89172-09-2

83 Román. Novely. Povedky

BROWN, Sandra

Stretnúť svoj sen. Z angl. orig. prel. Dana Oravcová. Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 272 s. Viaz.

Román voľne nadväzuje na predchádzajúce 2 časti trilógie o texaskej rodine Tylerovcov, rozpráva o osudoch najmladšej zo súrodencov, o Sage.

ISBN 978-80-89230-21-1

BROWN, Sandra

Láska na druhý pohľad. Z angl. orig. prel. Elena Fabianová. Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 272 s. Viaz.

Druhý diel trilógie o rodine Tylerovcov (prvý: Stretnúť šťastie, 2006) rozpráva o najstaršom zo súrodencov o Chaseovi a jeho vnútornej tragédii.

ISBN 978-80-89230-20-4

FERKO, Miloš

Šťastie za dverami. Doslov Michal Spáda

Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 232 s. Edícia Próza. Brož.

Románový debut s autobiografickými prvkami od literárneho vedca a spisovateľa (nar. 1974).

ISBN 978-80-8061-272-6

GULIK, Robert van

Básnik a vražda. Z angl. orig. prel. Oľga Ruppeldtová-Andrašová

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 152 s. Edícia Zelená knižnica. Viaz.

Ďalšia detektívka z radu o sudcovi Ti, ktorý tentoraz vyšetruje dvojnásobnú vraždu súvisiacu s kultom čiernych líšok.

ISBN 978-80-220-1421-2

MAHFÚZ, Nadžib

Putovanie Ibn Fattúmu. Z arab. orig. prel. a doslov napísal Marek Brieška. Prešov, BAUM 2007. 1. vyd. 111 s. Viaz.

Metaforický príbeh putovania mladého muža do Krajiny dokonalosti – Džabal. Príbeh napísal prvý arabský nositeľ Nobelovej ceny (1911-2006).

ISBN 978-80-968575-6-2

WILLETTOVÁ, Marcia

Rodinné sídlo. Z angl. orig. prel. Tamara Chovanová

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 288 s. Edícia Spoločnosť priateľov krásnych kníh. Viaz.

Príbehy ľudí z romantického prostredia anglického pobrežia o láske a sklamaní svetoznámej spisovateľky.

ISBN 978-80-220-1420-5

86 Literatúra pre deti a mládež

ŠULAJOVÁ, Zuzka

Džínsový denník Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 296 s. Viaz.

Prozaický debut mladej študentky o úsmevných chvíľach a iných zážitkoch gymnazistky Pauly a o jej láske.

ISBN 978-80-220-1417-5

87 Humor. Satira. Kreslený humor

SATINSKÝ, Július

Listy z Onoho sveta Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 208 s. Viaz.

Výber dosiaľ knižne nepublikovaných fejtónov známeho komika (1941-

2002). Prvú kapitolu tvorí jedenásť Listov z Onoho sveta, v druhej kapitole sú fejtóny z českého denníka Telegraf, v ďalšej súbor fejtónov vychádzajúcich v denníku SME.

ISBN 978-80-55116-34-1

88 Cudzojazyčná literatúra. Viacjazyčné vydania

Literary Anthology of Visegrad 4 Countries. Zost. Ivory Rodriguez (Česko), Pál Békés (Maďarsko), Piotr Marciszuk (Poľsko), Ina Martinová (Slovensko). Úvod Pál Békés

Budapešť, KultúrPont Iroda 2007. 1. vyd. 514 s. Viaz. Päťjazyčná antológia súčasných prozaikov krajín Vyšehradskej štvorky, ktorá vychádza v spolupráci s ministerstvom kultúry zapojených krajín. Zo slovenských spisovateľov sú tu zaradení: Karol D. Horváth, Mária Kopcsay, Uršula Kovalyk. Texty českých autorov preložila do slovenčiny V. Prokešová, maďarských R. Deáková, poľských J. Marušiak; texty našich autorov do angličtiny preložila Heather Trebatická.

ISBN 978-963-87094-7-9

9 GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. DEJINY

90 Regionálne monografie

ADAMKOVIČ, Anton

Zeleneč pri Trnave Trnava, KON-PRESS 2007. 1. vyd. 559 s. Viaz.

Komplexná monografia o obci s históriou, kultúrou a spoločenským životom vydaná pri príležitosti 200. výročia osamostatnenia farnosti Zeleneč.

ISBN 978-80-85413-60-1

92 Biografie. Rodokmene

MORAVČÍK, Leopold

Ženy, ktoré menili svet Bratislava, REGENT 2007. 1. vyd. 266 s. Viaz.

Súbor životopisných portrétov významných žien histórie a politiky napísaných popularizujúcim štýlom.

ISBN 978-80-88904-60-1

921 Pamäti. Spomienky. Autobiografie

URSINY, Dežo

Moja milá pani. Listy Zdenke Krejčovej. Úvod Ivan Štrpka

Bratislava, Artforum 2007. 1. vyd. 377 s. Viaz.

Zbierka listov známeho slovenského hudobníka (1947-1995) Zdenke Krejčovej z obdobia, keď sa liečil z rakoviny.

ISBN 978-80-969226-4-2

96 Dejiny Slovenska a Česka

DOBIÁŠ, Rudolf

Triedni nepriatelia II Prešov, Vydavateľstvo Michala Vaška

2007. 1. vyd. 333 s. Viaz.

Druhá časť súboru životopisných portrétov ľudí, ktorí boli prenasledovaní v časoch komunizmu. Publikácia sa žánrovo radí do literatúry faktu, prelína sa v nej historický výskum s biografickým.

ISBN 978-80-7165-632-6

Adresár vydavateľstiev z Kníh v predaji

Artforum, Kozia 20, 811 03 Bratislava, tel. 02/5441 1746, fax 02/5441 4009, e-mail: artforum@artforum.sk

BAUM, A. Matušku 11, 080 01 Prešov, tel./fax 051/7755 400

BYZANT, Moyzesova 40, 040 01 Košice

Eko konzult, P. O. Box 61, 851 07 Bratislava, tel. 02/6224 0792

Ekonomický ústav SAV, Šancová 56, 811 05 Bratislava

Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Ul. 17. novembra 1, 080 78 Prešov

FO ART, Prešovská 45, Bratislava, tel. 02/4445 1521

Hudobný fond, Medená 29, 811 02 Bratislava, tel. 02/5920 7410, fax 02/5443 1380, e-mail: plencnerova@hf.sk, vydavatelstvo@hf.sk

Chronos, Gondova 2, 818 01 Bratislava

Ikar, Kukuričná 13, 831 03 Bratislava

3, tel. 02/ 49 104 307-308, fax 02/ 49 104 350, e-mail: ikar@ikar.sk

Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok, tel. 044/4322 708, fax 044/4332 446

Kňazský seminár sv. Gorazda, Pribinovo nám. 5, 949 01 Nitra, tel. 037/6512 820, e-mail: rektorat@ksnr.sk

Knižné centrum, Predmestská 51, 010 01 Žilina, tel. 041/7232 610, fax 041/7234 106

KON-PRESS, Pekárska 29, 917 00 Trnava

KultúrPont Iroda, Kazinczy u. 24-26, 1075 Budapešť, tel. +36-1-413-7565, e-mail: info@kulturpont.hu

Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava, tel. 02/5292 0271, fax 02/5296 4567, e-mail: distribution@litcentrum.sk

MilaniuM, Jánošíkova 714, 900 42 Dunajská Lužná, e-mail: milanium@pobox.sk

Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista, Púpavova 4, 841 04 Bratislava, tel./fax 02/6542 4319

Pravoslávna cirkevná obec, Hlavná 68, 040 01 Košice, tel. 055/6222 661

PSYCHOPROF, Sládkovičova 7, 940 63 Nové Zámky, tel./fax 035/6428 374

REGENT, Štefánikova 19, 811 05 Bratislava, tel./fax 02/5249 1998

Remedium, Segnáre 62, 841 03 Bratislava, tel. 02/6428 7364, fax 02/6436 6734, e-mail: remedium@netax.sk

Serafin, vydavateľstvo františkánskej rehole, Františkánska 2, 811 01 Bratislava 1, tel. 02/5443 2159, fax 02/5443 4342, e-mail: vydserafin@gmx.net

Slovenské banské múzeum, Kammerhofska 2, 969 00 Banská Štiavnica, tel. 045/694 94 22, 694 94 47, fax 045/692 07 61, e-mail: sbm@muzeums.sk

SPN - Mladé letá, Sasinkova 5, 815 19 Bratislava, tel. 02/5556 4293, fax 02/5542 5714, e-mail: market@mlade-leta.sk

Slovenský spisovateľ, Vajnorská 128, 832 92 Bratislava 12, tel. 02/4445 3041, e-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk

Spolok sv. Vojtecha - VOJTECH, Radlinského 5, Trnava, tel./fax 033/5907711, 033/5907760, e-mail: ssv@ssv.sk

Štátna vedecká knižnica Prešov, Hlavná 99, 081 37 Prešov, tel. 051/7723 315, 7713 437

ÚLUV, Obchodná 64, 816 11 Bratislava, tel. 02/5273 1343-5, fax 02/5273 1349, e-mail: craft@uluv.sk

Ústav hudobnej vedy SAV, Dúbravská cesta 9, 841 05 Bratislava, tel./fax 02/5477 3589

Vydavateľstvo Michala Vaška, Nám. Kráľovnej pokoja 3, 080 01 Prešov, tel./fax 051/7711 407, e-mail: vmv@vmv.sk

Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, Laurinská 2, 814 99 Bratislava, tel./fax 02/5443 2671, e-mail: vsss@stonline.sk

Vincent Šabík: Intelektuál ako homo politicus

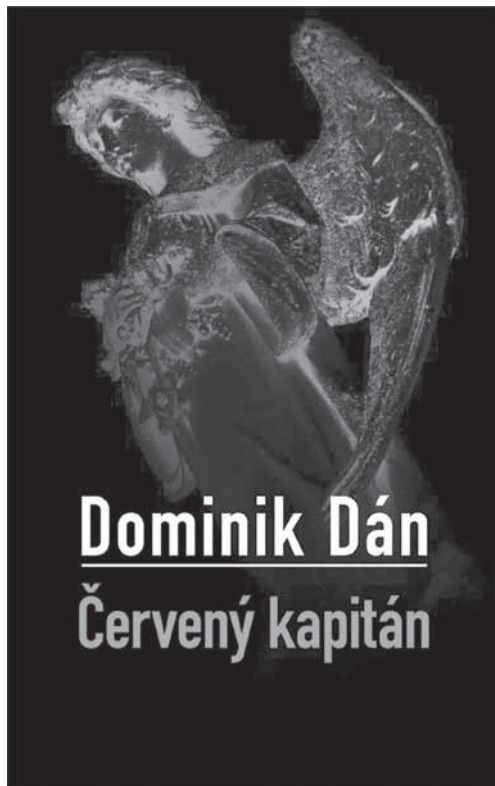
Bratislava, Procom 2007

Knihy profesora Vincenta Šabíka skúma miesto premýšľajúceho človeka v súčasnej spoločnosti, ktorá sa vyznačuje vysokou mierou špecializácií stavajúcich na čoraz komplexnejšom fonde poznatkov, vedomostí a ich technických aplikácií predovšetkým v službách ekonomizácie. Tá sa stala určujúcim faktorom rozvoja vyspelých spoločností a celej planéty, faktorom, ktorému podliehajú všetky ostatné zložky organizácie, ich života, kultúry vedy a politiky. Spolu s rastúcou komplikovanosťou a komplexnosťou súčasnosti sa do popredia intelektuálneho diskurzu postupne opäť dostáva otázka miesta reprezentantov „ducha“ (intelektuality) v globalizujúcom svete a v jeho zrýchľujúcom sa vývine plnom prevratných zmien, ktoré enormne radikalizujú reťazce rozhodovania a konania, ale radikalizujú aj ich dôsledky, osobitne psychosociálne, ekologické a kultúrne. Rastie aj potreba novej kritickej sebareflexie samých nositeľov „ducha“, ktorí sa ocitli na vedľajšej koľaji, pravda, s výnimkou špecialistov, expertov, analytikov, odborníkov a vedcov – reprezentantov funkčnej racionality a inštrumentalizovaného rozumu, účelovej ekonomizácie poznatkov strácajúcej zo zreteľa celok spoločnosti, človeka a sveta, prírody.

Monografia vychádza z myšlienky gréckeho filozofa začiatkov konštituovania európskej racionality, z Platóna. Podľa nej každý filozof (premýšľajúci človek vyanený z primárnych determinantov života) má do svojho poznávania zahrnúť ideový a sociálny celok (súvislosť) a takto sa stáva aj (teoretickým) politikom. Už tým, že – ako každý človek: člen polis – žije v ľudskom spoločenstve: zoon politikon, v ktorom sa realizuje ako človek, zostáva aj politickým človekom – homo politicus, (teoretickým) politikom. Vždy má do činenia s mocou, čo len s mocou poznania a vedenia. Má teda aj zodpovednosť. Diskusia o úlohe filozofov, mysliteľov, vzdelancov, vo všeobecnosti: premýšľajúcich ľudí, ktorú sleduje a historicky rekonštruuje táto kniha, patrí medzi najstaršie v dejinách európskej kultúry. Má etapy oživenia i útlmov, tie súvisia so zdvihmi a pádmi hľadania a formovania princípov spolunažívania ľudí – princípov civilizácie, práva, ľudských práv, kultivácie človeka. Kniha *Intelektuál ako homo politicus* hľadá úrodný humus historických i aktuálnych pokusov, ich súčasného a perspektívneho zmyslu. V tejto súvislosti priamo i nepriamo odpovedá na otázku: Kto je intelektuál? V druhej časti ponúka typologické portréty zväčša slovenských intelektuálov, ktorí určovali konštituovanie modernej slovenskej polis. Tiež ponúka príklady cefalizácie politickej kultúry, ktorá zostáva naďalej výzvou slovenskej štátnosti, a to aj v podmienkach európskej integrácie a globalizácie.

Prof. JUDr. Michal Gašpar, CSc.

Dominik Dán: Červený kapitán

Chlapi sa potili, hoci boli do pol tela nahí. Kopali už od skorého rána. Privstali si, aby sa vyhli neznesiteľnej horúčave, ktorú meteorológovia predpovedali nielen na dnes, ale na celý týždeň. Privstali si, ale nepomohlo to. Potili sa už o siedmej a teraz, pred obedom, z nich lialo ako v saune. Otročina.

„Podaj lopatu!“

Vysoký muž sediaci na vrcholci čerstvo nakopanej zeminy sa lenivo nahol a podal kolegovi lopatu. Slastne sa zahniezdil, lebo čerstvo nakopaná zem príjemne chladila na zadku. Druhému trčali z jamy iba ramená a hlava. Odhodil krompáč a načiahol sa za lopatou.

„Krista jeho... kde až je?“

„Poctivá robota, išli podľa normy... meter osemdesiat... hovädá...“ povedal a napil sa.

„Daj aj mne...“ zaškemral chlap v jame.

Muž na vrcholci zeminy sa lenivo nahol druhý raz a chlapovi v jame podal plastovú fľašu s vodou.

„Břf...“ slastne odfrkol a ešte raz si obliat tvár a na ježka ostrihané vlasy.

„Pohni! O hodinu tu začne pražiť a skončili sme s lehárom...“

„Pekné leháro... pod si to skúsit...“

Muž na kopčeku lenivo pozrel na hodinky.

„Ešte sedem minút... až potom sa striedame... tak pohni... a buď rád, že sme v tieni!“

Na štrkovom chodníku zarachotili kolesá multikáry. Šófer sa zabával a rezal zákrutu tak ostro, až mu z otvoreného okna vytrčalo rameno aj hlava, a keby sa nedržal volantu, vypadol by za jazdy celý. Dvaja mladíci na korbe vrieskali od radosti.

„Pridaj... hovnivál... po rovinke stodesať...!“ pokrlikovali na vodiča, ale ten sa iba usmieval a tešil sa na záver.

Tesne pred kopáčmi zaflekoval. Chlapci na korbe popadali.

„Debil...“ šomrali zoskakujúc na zem.

„Chceli ste pridať, nie?“ rehotal sa vodič.

„Pridať! Nie brzdiť...“ chystali sa vytiahnuť ho von a vylepšiť mu fasádu.

Muž na kopčeku iba pokrútil hlavou.

„Ako malí chlapci... a prestaňte ziapať! Ľudia sa pozerajú... ak sa zas bude niekto sťažovať, majster nás nakope...“

Prestali. Vodič vystúpil až teraz, ale aj tak dostal jednu výchovnú do rebier.

„Tak prestaňte... už...“

Obstáli jamu a súcitne civeli na otroka na dne.

„Ako ste na tom? My sme už hotoví...“ zahlásil vodič a vybral cigarety.

„Už to bude... niekde tu už musí byť...“ namosúrene sa ozvalo z jamy a ďalšia várka čerstvej zeminy pristála na kopčeku. Pár hrudiek sa skotúlalo naspäť.

„Hádz už vedľa, všetko ti to padá dolu!“ poradil mu vodič a zapálil si.

„Mudrlant...“ a ďalšia sprška pristála na tom istom mieste. Ďalšie hrudky sa skotúlali.

„Ešte nie je ani obed a horko je na skapanie, ak si nepohnete, tak tu máte o chvíľu slnko a potom...“ mudroval ďalej vodič a fajčil.

Z jamy sa ozvalo zaškripanie kovu o drevenú dosku.

„Konečne!“ zajasol otrok a akoby nabral energiu.

Pri rekonštrukcii starého cintorína v centre Nášho Mesta vykopú robotníci truhlu s pozostatkami bývalého kostolníka z kostola svätej Barbory. Nešetným zaobchádzaním sa truhla náhodou otvorí a chlapi zistia, že v lebke je zatĺčený kliniec. Na miesto záhadného nálezu privolajú začínajúceho detektíva z oddelenia vražd Richarda Krauza a jeho staršieho kolegu Eduarda Burgera. Onedlho zistia, že o odhalenie skutočnej príčiny smrti nebohého kostolníka nemá záujem ani cirkev, ani vyššie miesta... Začnú rozmotávať kľbko záhad zapadanych prachom a vôbec netušia, že sa nechtiac dostanú na stopu najväčšej záhady, akú kedy na oddelení vražd riešili... Najnovší román Dominika Dána vyjde vo Vydavateľstve Slovart.

Odhraboval veko krátkymi trhanými pohybmi a zemina lietala ako keď si jazvec kope noru.

„Krompáč!“ zavelil a vyhodil z jamy lopatu.

Kolega na kopčeku tiež ožil, vstal a svižne mu podal náradie. Bol rád, že to stihli do obeda. Včera také šťastie nemali, bláznivý Oskar vykukol spoza rohu výškovej budovy a skoro skapali. Ešte že už o druhej sedeli na pive, inak by dnes asi omaródlil!

„Lopatul!“ ozvalo sa z jamy.

Kopáč oslobodil veko a obkopal boky.

„Pajser a skoby! A pod dole, potrebujem helfnúť!“

Uvoľnili boky a podvliekli gurty. Chlapci im pomohli vyštverať sa z jamy.

„Na tri! Raz... dva... tri...“

Ťahali všetci štyria, vodič fajčil... za špinavú robotu v jame platený nebol, jeho živilo vodičské oprávnenie triedy C a bol na svoj stav patrične hrdý.

„Heééj... rup! Ešte raz... Jano! Si vysoko... nie tak rýchlo, zvoľni... heééj rup...!“

Sotva ju vytiahli, porozvalovali sa v tráve a hlasno fučali.

„Sviňa! Má tonu...“

„Namiesto, aby schudol, tuším tam ešte pribral...“

„Druhýkrát ho seriem... nech si vylezie sám...“

Uchechtávali sa a jeden druhému pripaľovali pokrkvané cigarety. Vodič chodil okolo dreveného monštra a z navlnutého laku odtrhával hrudy hliny.

„Zas mi zaserie celú korbu...“ durdil sa a čistil.

„Kto to má večne umývať...“

Chlapi sa iba uškŕňali. Dofajčili a oprášili si zadky.

„Tak poďme... nahodíme ju hore a pre dnešok končíme...“

Každý sa zohol po jeden roh a ako na povel sa vystreli. Mladí boli v nevyhode, museli cúvať. Jeden koniec vyložili na korbu a svižne vyskočili hore. Prechytli si rohy, ale urobili chybu. Postavili sa príliš rýchlo. Znenazdajky sa celá váha presunula na dvoch dole, vlhký lak sa im začal šmýkať a mali čo robiť, aby včas uskočili. Tí hore sa ani nesnažili nešťastiu zabrániť, iba civeli. Celé bremeno tresklo bokom na mramorový obrubník a veko sa s rachotom rozletelo.

Prvá vypadla ruka.

Trochu zaschnutého mäsa a kúsok kože ešte ostalo na zápästí. Prsty boli holé na kosť a okamžite sa rozleteli po trávníku. Potom vypadli obe nohy omotané pozostatkami z nohavíc. Čisté kosti. Hrudník v rozozratom saku sa zasekol v škáre.

„Nodobo!“ okomentoval ich výkon vodič a opatrene sa poobzeral.

Mali šťastie. Babka pri najbližšom hrobe sa vybrala po vodu a do rytmu si pohojdávala plechovou krhličkou. Ďalšie dve boli opodiaľ, ale vo výhlade im bránila multikára.

„Chuj... to je vaša vina...“

„Naša!? Vy dole ste ju neudržali!“

„My!?“

Jediný, kto zachoval pokoj, bol vodič. Veď mal oprávnenie triedy C.

„Prestaňte! Drbe vám!? Ešte robte kriek! Buďte radi, že tu nie je majster... rýchlo ho pozbierajte a naložte... Jano! V rohu na korbe sú dvojce rukavice, hoď ich sem!“

Otvorili veko a hrudník natlačili späť. Jeden podal nohy, ako tak držali pokope, ale ruka sa rozpadla celá.

„Daj sem ten prst... tam... pri topánke ti leží... a tam je druhý...“

Čo našli, nahádzali späť a prisunuli veko.

„Vzadu mám aj klince, potom ho pribijeme... rýchlo nakladajme a zdrhajme...“ navrhol vodič a sám sa chopil jedného rohu. Chlapi mu ochotne pomohli, ale... ako prisúvali veko... vodič sa zháčil.

„Moment! Niečo mi tu nesedí...“ a zahladel sa do truhly. „Krista jeho! Kde má hlavu!?“

Všetci sa bezradne obzerali dookola.

„A... nemohol sa bezhlavo vrhnúť v ústrety smrti?“ skúsil jeden.

„Vtipný...!“ durdil sa vodič a šúchal si bradu. „Ak

vypadla... tak sa musela skotúľať... tam do tých kríkov! Chalani... prezrite to tam!“

Padli na kolená a prehrabávali husté listie.

„Tu je!“ zvolal víťazoslávne mladík.

„Nerev! Ježiši... to je kôň! Rýchlo ju prines, kým tu nikto nie je!“

Chlapec vstal a predpažil. „Fuj!“ Niesol ju ďaleko od seba ako narodeninovú tortu. Opatrne ju položil k spráchnivenému golieru, ale prekorpčla sa dopredu a otrčila im holé temeno.

„Má nejakú šošovičku, alebo čo to je... tu na vrchu... vidíte?“ žasol nálezca.

„Šošovičky bývajú na koži a toto je už len holá lebka a na tej šošovičky nebývajú!“ oponoval mu druhý závozník.

„Múdry! Pán doktor! Kolko semestrov medicíny si skončil?“

Stáli nad pootvorenou truhlou a meditovali. Narážka na vyššie vzdelanie zaujala aj vodiča. Mal na to, a tak hneď prejavil záujem pomôcť.

„Počkajte! Nezatvárajte ju... pozriem sa...“ pričupol a odborným okom si prezeral temeno lebky.

„Jano... daj rukavice...“

Opatrne vopchal prsty do očných otvorov a vbral ju. Prestrašene sa poobzeral a keď sa uistil, že ešte stále neupútali pozornosť trúchliacich babičiek, zahladel sa na šošovičku.

„To... nie je šošovička, ty... to je...“

Opatrne otočil lebku hore dnom, prižmúril jedno oko a cez otvor po atlase skúmal vnútro.

„Prebohaživéhokurvachlapi...“

„No?“ mladý už bol netrepezlivý.

„To je... kliniec!“

„No určite! Ukáži!“

Lebka kolovala z rúk do rúk a rýchlo si vymieňali rukavice. Každý chcel vidieť vzácny nález na vlastné oči.

„Bohuprisám... hlavička klinca a... ostrý koniec je vnútri v hlave a... čo budeme robiť?“ konštruktívne sa spýtal mladý.

„Nóó...“ vodič nevedel, ale podvedome tušil, že niečo by spravil mali.

Najrozhodnejšie sa zachoval spotený kopáč. Potieral sa do špinavého trička a cez rameno si prehodil monterkovú blúzu. Unavenými predklonmi zbieral zo zeme náradie.

„Nič! Ja teda nič! Hodte ju späť a rýchlo ho prevezme. Zajtra ich všetkých prihrnieme a konečne odtiaľto vypadneme!“

„Ale... ten kliniec...“ vodič váhal, „...čo ak to treba ohlásiť?“

„Komu!? A čo!? Že si našiel kliniec? Kúpim ti druhý, len už nezdržuj a hoď ju späť do truhly!“

„Ale... to môže byť aj niečo vážne! Mali by sme niekoho zavolať...“

„Koho? Majstra? Nech nás dobre potento, že nám spadla a ešte nám aj postríha prémie!“

„Nie... majstra nie... ale... to môže byť naozaj niečo vážne!“

„Čo také!?“

„Napríklad... aj vražda!“

Jeden mladý zhíkol.

„Neruč! Stará vražda! Úplne normálne to môže byť stará vražda, vám hovorím!“ nedal sa vodič.

„No... múdry! Hotový šaňo Holmes...“

„Šerlok! Ale... fakt by sme mali niekoho zavolať... si myslím! Asi... políciu...“

„Ty debil! Fízlov, no určite! Doteraz tam ležal a nikomu nevadil a odrazu budeme volať fízlov!!“

Okrem toho... poliši automaticky upodozrievajú každého a všetkých a najviac tých, čo niečo oznamujú!! Mňa do toho nezaťahujte, mám svoje skúsenosti, posledných osemnásť mesiacov mi stačilo! Ja idem!“

„Počkaj! Tak... čo s tým?“

Nikto sa ani nepohol. Nevedeli.

„Čo ak povedia, že sme ho zabilí my?“ nesmeli sa ozvať mladý.

„Fízli nie sú takí drbnutí ako ty!“ nedal sa vodič a dráždila ho predstava, že objavil bohovský poklad a títo závistlivci mu chcú všetko iba pokažiť. „Kliniec je hrdzavý, aj debil pochopí, že je tam už zatĺčený dlho...“

„Aj poliši?“ nedal sa kopáč.

„No...“ vodič zaváhal. Až také skúsenosti ako kopáč nemal.

Chuck Wills

Ilustrované dejiny zbraní Od pazúrikových sekier po automatické zbrane

Bratislava, Perfekt 2007

Preklad Peter Koza

Pri listovaní tejto publikácie si uvedomíme, že väčšinu veľkých krokov ľudstva sprevádzajú vynálezy zbraní. Od úsvitu dejín, keď sa ruka paleolitického človeka naučila opracovať pazúrik, až po prvé stopy

človeka na Mesiaci. Ak by sme medzi najväčšími vynálezmi ľudstva hľadali nástroje s čisto mierovým využitím, asi by knižtlač zostala na skromnom zozname v porovnaní napr. s objavením pušného prachu. Večnou otázkou zostáva, či pokrok závisí viac od túžby po živote, alebo po moci. Túžbe po ovládaní chodu sveta neodolali ani viacerí géniovia, napríklad Da Vinci svojimi technologickými zlepšeniami zbraní predstihol dobu. Alfred Nobel nám napriek ničivému využitiu dynamitu zanechal prostredníctvom nadácie a každoročného udeľovania cien najpokrokovejším dielam ľudstva mierové posolstvo. Ak sa chcete so zbraňami zoznámiť nielen ako s nástrojmi obrany či zabíjania, ale aj ako s umeleckými predmetmi či súčasťou technického pokroku, pokojne otvorte túto publikáciu. Samozrejme, za predpokladu, že nie ste vyslovení pacifisti. Pretože autor sa nevyhýba ani opisu bojov a významných bitiek, kde boli zbrane jednotlivých historických období použité prvý raz. Na farebných obrázkoch môžete obdivovať umelecké spracovanie niektorých častí kovových zbraní, ako sú dýky, šable, halapartne, alebo sa čudovať nad vynaliezavosťou tvorcov zákerných zbraní. Pištole zamaskovali do tvaru dáždника či vychádzkovej paličky. Pre obdivovateľov „mužských hračiek“ určite nebude kúpa tejto publikácie výstrelom do prázdna.

Roger Bridgman

1000 svetových objavov a vynálezov

Bratislava, Perfekt 2007

Preklad Richard Cedzo

Bohato ilustrovaná encyklopedická publikácia približuje vývin ľudstva prostredníctvom prelomových objavov z humannejšieho hľadiska ako predchádzajúca novinka z tohto vydavateľstva.

Samozrejme, ani tu

celkom nechýbajú zbrane, ale v kontexte tejto knihy im patrí skôr okrajové miesto. Bodaj by to tak bolo aj našom v reálnom svete. Autor na 250 stranách približuje tisíc významných krokov ľudstva, od pástneho klina po klonovanie dospelých cicavcov. Okrem technických vynálezov a kuriozít, ako napríklad prvé dámske nohavice, tu nájdeme aj náčrt prevratných myšlienok a krátke medailóny ich stvoriteľov, ktoré boli predvojom pokroku v materiálnej oblasti. Okrem registra vynálezov a objaviteľov prikladá autor aj register vynálezov a objavov. Ak sa doma pokúšate o nejaký vynález, prelistujte si najskôr túto publikáciu a nezabudnite sa pozrieť do tohto registra, aby ste neobjavovali čosi, čo je už objavené.

BIBLIOTÉKA
15. KNIŽNÝ VELTRH

Na Bibliotéke v stánku vydavateľstva PERFECT D 404 dostanete tieto knižné novinky o 20 percent lacnejšie a ostatné tituly so zaujímavými veľtrhovými zľavami. Knižky si už vopred môžete vybrať na www.perfekt.sk

O súčasnom modeli života

Hovorí česká spisovateľka Barbara Nesvadbová

Novinárka a spisovateľka Barbara Nesvadbová (1975) dosiaľ vydala tri útle knižky – *Řízkaři* (1998), *Bestiář* (1999) a *Život nanečisto* (2000). Komerčný úspech knižiek bol taký veľký, že sa zaradila medzi najúspešnejších mladých českých prozaikov. Podľa knihy *Bestiář* nakrútila režisérka Irena Pavlásková rovnomenný film. Témou jej knižiek sú partnerské vzťahy, hľadanie blízkeho človeka, túžba po láske, životnom naplnení mladej ženy. Predostiera ich obnažene, s príchuťou pikantérie prostredníctvom postavy Karly a komentárov priateľky Sabiny. Mediálna tvár Barbary Nesvadbovej je prezentovaná ako blondína so sexappealom, okrasa nejednej spoločenskej udalosti, dcéra známeho psychiatra a autora sci-fi poviedok Josefa Nesvadbu. Preniknúť za tento mediálny obraz a spoznať skutočnú tvár Barbary Nesvadbovej som sa pokúsila pri našom osobnom stretnutí. Navštívila som ju v redakcii ilustrovaného Harper's BAZAAR, kde je šéfredaktorkou. K svojmu krásnemu, milému zovňajšku pridala neokázalé prijatie, neafektované vystupovanie.

• Vyrastali ste v rodine psychiatriaspisovateľa, podnietilo vás to začať písať?

– Často som písala, keď mi bolo smutno. Ako väčšina mladých ľudí bez rodiny som sa vo chvíľach „nepochopenia“ nejako potrebovala vyrovnáť s realitou, reflektovať seba, svoje okolie.

• Chceli ste sa otcovi vyrovnáť alebo sa skôr vymaniť spod jeho vplyvu?

– Nikdy som nemala ambície vyrovnáť sa otcovi, to by som si ani netrúfala. Bol pre mňa veľkou rodičovskou aj spisovateľskou autoritou. Ale jeho kritiky som neprijímala s obdivom. Skôr až teraz sa nad jeho poznámkami a komentármi – a to nielen k môjmu písaniu, ale tiež k vlastnému životu viacej zamýšľam.

• Hrdinka vašej trilógie Karla hľadá stáleho životného partnera. „Najít vhodného partnera pro život trvá síce dlohu, ale musíš se alespoň snažit!“ To píše Karle v druhej knižke trilógie jej otec. Naozaj sa Karla málo snaží? Či je prívelmi náročná? Alebo dnes chodia po svete iba muži prelietaví či inak poznačení?

– Takto paušalizovať neviem. V mužoch sa veľmi nevyznám. Nerada by som tvrdila, že ženy sú dobré, milé a verné a muži práve naopak. To iste nie. Iba si myslím, že tradičný model rodiny, ako ho žili naši rodičia a starí rodičia, pomaly mizne. Ľudia čoraz častejšie žijú sami, deti vychovávať tiež sami a len sa občas, na chvíľu v istých životných okamihoch stretávajú.

• Pre autorov mladej generácie je až príznačné, že odkrývajú vo svojej tvorbe aj tie najintímnejšie veci. Aj vaša Karla je naprosto otvorená. Veríme, že mohla zažiť to, čo opisujete. Do akej miery staviate na autentických zážitkoch?

– Áno, Karla je otvorená, to však ešte neznamená, že taká som aj ja. Často dochádza k zámene autora s hlavným hrdinom, ak autor píše v takzvanej ich-forme, čo je prirodzene nezmysel – ani autor detektívok nevráždí. Na autentických zážitkoch staviam veľmi málo. Nepíšem denníkovú tvorbu, skôr dosť veľa počúvam ženy okolo seba – to je moja najväčšia inšpirácia.

• V knižkách nezapriete poznatky z psychoanalýzy. Vraj ale nedokážete poradiť ani sama sebe, tobôž čitateľkami, ktoré by sa prípadne identifikovali s vašimi hrdinkami a chceli od vás počuť radu či úsudok, ako sa majú zachovať v ťažkej situácii. Skúsenosti jedného nie sú aplikovateľné pre druhého?

– Myslím, že zo skúseností sa človek poučiť môže a azda aj musí. Inak by nedospieval a nestarol, či nie? Hoci nemyslím, že by funkciou literatúry bolo radiť, skôr sa možno identifikovať v podobných prežitkoch, nachádzať rovnaké myšlienky.

• Vaším povolaním je novinárstvo. Nemáte pocit, že novinári majú tendenciu prenášať spôsob písania novinárskych článkov do literárnych textov? Výber štylistických prostriedkov pre literárne dielo a všetky postupy by mali mať tro-

chu inú úroveň, k akej neraz núti denné či mesačné penzum pre noviny a časopisy...

– Články pre Harper's Bazaar sama nepíšem, ten časopis iba vymýšľam a editujem. Píšem len úvodníky. Myslím, že podobná tendencia existuje aj inde. Na druhej strane však podľa mňa dobrý novinársky text býva často oveľa zábavnejší a lepšie sa číta než nejaká „hoch“ literatúra.

• Témou vašich novinárskych článkov je okrem iného svet ženy za hranicami Českej republiky, zoznamujete čitateľov, ako žijú ženy na iných kontinentoch. Viete sa vcítiť do osudov žien?

– Zaujímam ma život žien komplexne, som presvedčená, že treba otvárať oči a neuzavierať sa iba na starom kontinente. Svet naozaj nie je len Európa. Vcítiť sa istotne neviem, ale snažím sa poznávať a prostredníctvom poznania trebárs i pomáhať.

• Máte nejaké ženské vzory vo svetovej literatúre? V súvislosti s postavením ženy ste sa nevyhli v *Bestiári* povzdychu, prečo nie ste mužom – „lebo muži to majú v živote jednoduchšie“. Naozaj si to myslíte alebo to len zapadlo do kontextu?

– Mám veľmi rada Ericu Jongovú a Margarete Durasovú, ale vzory? To by som si netrúfala povedať... A že to majú muži jednoduchšie? Možnože áno. Som však rada, že som žena, môžem byť totiž mamou. A ten pocit nenahradí nič.

Jarmila Wankeová

Česko-slovenské literárne štvrtky v Prahe

Po stredách venovaných dielam súčasných slovenských autorov (Václav Pankovčín, Jana Beňová, Monika Kompaníková, Stanislav Rakús) v Slovenskom inštitúte v Prahe, ktoré v minulom semestri organizoval a uvádzal slovakista Martin Hudymač, rozhodol sa, že v prezentovaní slovenskej literatúry bude pokračovať v trochu pozmenenej podobe. Do programu večerov v Literárnej kaviarni na Řetězovej ulici v Prahe pozýva českých a slovenských autorov – finalistov literárnych súťaží Magnesia litera a Anasoft litera. Súčasťou podujatí je autorské čítanie. Hlavným podnetom na organizovanie týchto literárnych stretnutí je pre Martina Hudymača čisto jeho záujem o literatúru: „Keďže pracujem v komerčnej sfére a kontaktu s literatúrou som sa nechcel vzdáť, povedal som si, že takto aspoň budem nútený prečítať každý týždeň jednu knižku a zoznámiť sa s jej autorom.“ Od 4. októbra až do 20. decembra sa návštevníci literárnych štvrtkov mohli a môžu stretnúť s niektorým z týchto autorov a ich najnovšími knihami: Etela Farkašová *Stalo sa...*, Petra Hůlová *Umělohmotný třípokoj*, Dušan Šimko *Maratón Juana Zabalu*, David Zábranský *Slabost pro každou jinou pláž*, Svetlana Žuchová *Yesim*, Jiří Hájiček *Selský baroko*, Máriaus Kopcsay *Zbytočný život*, Radka Denemarková *Peníze od Hitlera*, Jana Juráňová *Orodovnice*, Jakub Katalp *Je hlína k snědku?*, Viliam Klimáček *Náměstie kozmonautov*, Petra Dvořáková *Proměněné sny*.

Etela Farkašová pricestovala do Prahy, aby prečítala

úryvky z knihy *Stalo sa...* o odchádzaní našich najbližších z tohto sveta, v tomto prípade spisovateľkinej mamy. Hoci v auditóriu boli prevažne mladí ľudia, téma ich zaujala a diskutovalo sa aj o feminizme a ženskom nazeraní na svet. Každá z doterajších štyroch kníh populárnej spisovateľky Petry Hůlovej zachytáva úplne iné prostredie, líši sa jazykom aj štýlom. Pre útlú knižku *Umělohmotný třípokoj* zvolila autorka formu zápiskov a úvah tridsaťročnej ženy, ktorá sa živí prostitúciou. Na svet okolo nás nazerá pohľadom prostitútky, odhalí čitateľovi prostredie verejného domu. Petra Hůlová cez svoju postavu uvažuje o podobách a problémoch dnešného sveta – o vzťahoch v rodine a postavení ženy v nej, o role peňazí a hmotného zabezpečenia, o vzájomnom ovplyvňovaní sa kultúr v digitálnom svete, o odbúravaní aj tých posledných tabu, zároveň o potrebe zachytných bodov a istôt... Kniha *Umělohmotný třípokoj* vyvolala živú, vyše hodinovú diskusiu. Martin Hudymač ozrejmoval či konfrontoval názory diskutujúcich aj s citátmi z niektorých literárnych kritík, ktoré o knihe vyšli. Polemika sa dotkla aj problému nosných a okrajových tém v súčasnej českej literatúre, ale predovšetkým ešte jasnejšie rozkryla tvorbu Petry Hůlovej, ktorá je vo svojich dvadsiatich ôsmich rokoch nanajvýš vyzretá a vyhranená autorka. Tretí večer patrili Dušanovi Šimkovi, slovenskému spisovateľovi žijúcemu vo Švajčiarsku, a jeho knihe *Maratón Juana Zabalu*.

Jarmila Wankeová

ZO SVETA KNÍH

Najlepší nemecký román

Počas Frankfurtského knižného veľtrhu vyhlásili aj laureátku Nemeckej knižnej ceny za rok 2007. Zaslúžene sa ňou stala 37-ročná Berlínčanka Julia Franck za román *Die Mittagsfrau* (Poludňajšia žena). Porota nominovala na ocenenie 20 nemeckých beletristických diel. Medzi nominovanými bol aj tohtoročný nositeľ Büchnerovej ceny Martin Mosebach. S Juliou Franck sa mohli zoznámiť slovenskí čitatelia

v októbri 2004, keď na pozvanie Goetheho inštitútu v Bratislave čítala ukážky zo svojho románu *Lagerfeuer* (Táborák) v Bratislave a v Banskej Bystrici. Najnovší román Julie Franck pútaivo rozpráva o žene, ktorá po vojne opustí svoje dieťa. Nechá ho na stanici so slovom „čakaj“ a zmizne. Autorka vo svojej knihe rozoberá dôvody, ktoré vedú milujúcu matku stať sa bezcitnou „beštou“. –mgb–

Most cez Bospor

Nositeľ Nobelovej ceny Orhan Pamuk označil svoju krajanuku Elif Shafak (nar. 1971) za „najväčšiu tureckú spisovateľku posledného desaťročia“. Oceňuje najmä jej román *Bastardka z Istanbulu*, ktorý vyšiel v angličtine a autorka v ňom nemilosrdne nastoluje tabuizovanú tému tureckých jatiek roku 1915, keď došlo ku genocíde Arménov. (Pamätník jeden a pol miliónu arménskych obetí stojí aj na nábreží bratislavskej Petržalky.) Turecké úrady obvinili Elif Shafak z hanobenia štátu a bez súdneho procesu ju vlani v septembri

uväznili, ale pre nedostatok dôkazov prepustili. V románe rozpráva príbeh dvoch dievčat pochádzajúcich zo znepriatelených národov, ktoré sa v Istanbule stretnú a spriatelí. Asya Kazanci, nemanželská dcéra Istanbulčanky, prežíva život ako väčšina jej rovesníkov, počúva rock, navštevuje kaviarne a nezaujíma sa o tradície. Armanoush Čachmachčian žije v USA, kam jej rodina emigrovala z Osmanskej ríše po genocíde Arménov, a o svojich predkoch toho veľa nevie. Do Istanbulu prichádza pátrať po svojich koreňoch.

Pražské duo

Bývalý riaditeľ Francúzskeho inštitútu v Prahe Olivier Poivre d'Arvor zachytáva atmosféru českej metropoly vo svojom najnovšom románe *J'ai tant rêvé de toi* (Tak som o tebe snívala, vyd. Albin Michel). V hoteli Jalta na Václavskom námestí sa stretáva v januári 1995 krásna 26-ročná Parížanka Youri, ktorá dokončuje diplomovú prácu o Robertovi Desnosovi, s nositeľom Nobelovej ceny

Pavlom Kampom, uznávaným odborníkom na tohto francúzskeho básnika. Lenže Kampa nie je len českým národným hrdinom, ale, ako sa jej zdôverila pred smrťou matka, je aj jej otcom. Youri je presvedčená, že toto rozhodujúce stretnutie jej pomôže dokončiť nielen diplomovku, ale skoncuje aj s jej samovražednými sklonsmi vyplývajúcimi z anorexie, na ktorú trpí od puberty.

Slovník predmestí

Francúzske vydavateľstvo Fleuve Noir uviedlo v septembri do kníhkupectiev zaujímavý slovníček *Lexik des Cités* (Slovník predmestí), ktorého autormi sú traja chlapci a šesť dievčat z parížskej predmestskej štvrte Evry. Slovník obsahuje 241 slov, ktoré používajú obyvatelia týchto sídlisk, väčšinou potomkovia prisťahovalcov. Ich význam vysvetľujú formou rozhovoru medzi jazykoved-

com Alainom Reyom a mladým raprom Disizom-potvorou. Každé heslo je ilustrované buď obrázkom, graffiti, alebo komiksom. Slovník vznikol s podporou združenia *Umožni žití mestu* ako odpoved na výzvu proti násilnostiam, ktoré sa začali na predmestiach francúzskych veľkomiest roku 2004. S kolektívom mladých autorov spolupracovali sociolingvisti a profesori francúzštiny.

Alain Robbe-Grillet v ústrety škandálu

Spisovateľ, otec nového románu, filmár, v 80. rokoch najprekladanejší francúzsky autor v Číne, Japonsku a USA, najžiadanejší hosťujúci profesor sociológie a literatúry (prednášal na newyorskej aj washingtonskej univerzite) Alain Robbe-Grillet vydal vo svojich 85 rokoch ďalšiu knihu *Un roman sentimental* (Sentimentálny

román). Uvedením tohto románu (17. októbra) však riskuje jeho vydavateľstvo Fayard škandálu. Román už vyvolal ostrú výmenu názorov medzi zástancami slobodného vyjadrovania v beletrii a ochrancami morálky. Vo svojej „rozprávke o vílach pre dospelých“ totiž autor vykresľuje pedofilné a sadomasochistické scény. –báb–

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

v USA

Beletria

1. Ken FOLLETT: *World Without End* (Svet bez konca)
2. John GRISHAM: *Playing for Pizza* (Hrať za pizzu)
3. Nicholas SPARKS: *The Choice* (Výber)
4. Khaled HOSSEINI: *A Thousand Splendid Suns* (Tisíc nádherných slnk)
5. John SANFORD: *Dark of the Moon* (Zatmenie Mesiaca)
6. James PATTERSON: *You've Been Warned* (Varovali sme ťa)
7. Richard RUSSO: *Bridge of Sighs* (Most vzdychov)
8. Ann PATCHETT: *Run* (Beh)
9. Stuart WOODS: *Shoot Him If He Runs* (Zastreľte ho, ak utečie)
10. R. A. SALVATORE: *The Orc King* (Kráľ Orkov)

Literatúra faktu

1. Stephen COLBERT: *I am America (And So Can You)* – Som Amerika (a vy môžete byť tiež)
2. Eric CLAPTON: *Clapton*
3. Clarence THOMAS: *My Grandfather's Son* (Syn môjho starého otca)
4. Alan GREENSPAN: *The Age of Turbulence* (Vek nepokoja)
5. Rosie O'Donnell: *Celebrity Detox* (Očistný program pre celebrity)
6. Ann COULTER: *If Democrats Had Any Brains, They'd Be Republicans* (Keby demokrati mali rozum, boli by republikánmi)
7. Rick ATKINSON: *The Day of Battle* (Deň bitky)
8. Jeffrey TOOBIN: *The Nine* (Deviatka)
9. Jenny McCARTHY: *Louder Than Words* (Hlasnejší ako slová)
10. Geoffrey C. WARD: *The War* (Vojna)

Bibliotéka ponúka deťom

Matthew Skelton

Endymion Spring
Bratislava, Fragment 2007
Preklad Oľga Kralovičová
(Nájdete v stánku D 102)

Debut mladého autora po prvýkrát vyšiel vlni vo Veľkej Británii a práva naň dosiaľ získalo 24 krajín vrátane Slovenska. Ako to už pri úspešných knihách býva, záujem prejavili aj filmoví tvorcovia a spoločnosť Warner Brothers získala predkupné právo na nakrútenie filmu. **Endymion Spring** je kniha pre deti, ale zaujme aj dospelých, ktorí majú radi tajomné príbehy a magické záhady. Rozpráva príbeh o tajupľnej prázdnej knihe, „Poslednej knihe“, ktorá do seba pohlcuje všetku múdrosť sveta. V knihe sa paralelne vyvíjajú dve dejové línie – v súčasnosti a v stredoveku. Súčasný dej sa odohráva v Oxforde, kam prišiel malý chlapec Blake so svojou mamou, ktorá získala viacmesačný študijný pobyt. Blake si hľadá rôzne zábavky, aby mu rýchlejšie ubehol čas. Chvíle si kráti prechádzkami po knižnici, kde ho pútajú regály plné starých vzácných kníh. Často prechádza končekmi prstov po chrbtch neznámych kníh v policiach, keď ho jedna z nich nečakane pichne do prsta. Blake si knihu prezerá, ale na jeho veľké prekvapenie sú všetky stránky prázdne. Nejasne cíti, že prastarý papier je popretkávaný jemnými žilkami a zdá sa mu, akoby sa chvel. Postupne sa mu pred očami vynárajú slová, ktoré okrem neho nik iný nevidí. Druhá dejová línia zavedie čitateľa do 15. storočia, do čias objavenia knižnice. V meste Mainz vynálezca Johann Gutenberg a jeho mladý učen Endymion Spring zdokonaľujú tlačiarenský lis. Pripravujú sa na veľký historický krok, na tlač Biblie. Gutenbergovi však chýbajú peniaze a uzatvára preto zmluvu s tajomným a nebezpečným Fustom, ktorý sa v jeden zimný večer objaví vo dverách Gutenbergovej dielne. Spoločnosť mu okrem pomocníka Petra robí obrovská drevená debna s hrôzostrašnými vyobrazeniami. Jej tajomstvo chráni zvláštna zámka v tvare hláv dvoch hadov s jedovatými zubami. Nielenže vyzerajú ako živé, ale aj sa tak správajú – bažia po krvi. Tajomstvo debny musí byť odhalené.

Kniha dostala v zahraničí prívlastok „Da Vinciho kód pre deti“. Toto prirovnanie vyplýva z príťažlivosti deja. Iní fanúšikovia mysterióznych príbehov ju prirovnávajú k trilógii *Odkaz Dračích jazdcov* s protagonistom Eragonom. A čo na takýto úspech hovorí autor? „Musím sa smiať, pretože mojou najväčšou obavou pri jej písaní bolo, že ju nikto nebude čítať! Začal som písať ten príbeh, aby som uspokojil seba – a potom som ho dokončil pre Blaku. Nič ma nedokáže nadchnúť viac, ako keď od mladých čitateľov počujem, že nemohli odložiť knihu, až kým ju nedočítali do konca.“

–mgb–

Ann Brasharesová

Klub putovných džínsov.
Búrlivé leto

Bratislava, Ikar 2006

Preklad Tamara Chovanová

Štyri nerozlučné priateľky Carmen, Tibby, Lenu a Bridget, členky klubu putovných džínsov, čaká už druhé leto v odlúčení. Je preto najvyšší čas, aby džínsy znovu začali pôso-

biť zázračnou silou a upevnili spolupatričnosť štyroch dievčat a cez prázdniny im pomohli prekonať pocit osamelosti či nedostatok lásky. Carmen odchádza opatrovať deti, čo sa ukáže oveľa náročnejšie, než si doteraz myslela. Nájde si priateľa Portera, s ktorým skúša randiť, ale stále to nie je ono. Zato jej mame Christine sa v láske pošťastilo, zaľúbila sa do veľmi príjemného muža a žiari šťastím. Z Carmen vyžaruje najmä žiarlivosť a vôbec nevie, ako sa s tým vyrovať. Tibby odchádza na letnú filmovú školu, aby nakrútila svoj prvý dokumentárny film. Ďaleko od priateľiek sa cíti stratená a snaží sa nájsť nových priateľov. V snahe zapáčiť sa za každú cenu zavrhuje nielen svojho priateľa Briana a sklame svoju mamu, ale najmä stráca samu seba. Zachráni ju však spomienka na priateľku Bailey. Lena brigáduje v butiky a neustále smúti za Kostom. Hoci ona opustila jeho, stále ho ľúbi a nevie naňho prestať myslieť. To isté prežíva aj Kostos. Jedného dňa sa objaví pred jej dverami a Lena sa mu vrhne do náručia. Kostos však neplánovane odchádza v dôležitej veci do Grécka a rozchádza sa s ňou. A k tomu všetkému jej ešte umrie starý otec z Grécka, čo Lenu úplne položí. Bridget plánovala stráviť leto doma, ale na poslednú chvíľu mení svoje plány a odchádza k starej mame Grete, ktorú nevidela od detstva. Bridget má prefarbené vlasy na hnedo, vzdala sa futbalu a pribrala. Starej mame radšej zatají svoju totožnosť a hľadá si u nej prácu. Má vypratáť podkrovie domu a prerobiť ho na izbu, ktorá by sa dala prenajímať. V odložených škatuliach odhaľuje minulosť svojej rodiny, a tak bližšie spozná svoju nebohú mamu.

–mgb–

Cressida Cowell

Učíme sa dračtinu.

Štikút Strašný Štukovec

opäť v riadnej šlamastike
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007

Preklad Otakar Kořínek
(Knihu si s 10-percentnou zľavou môžete kúpiť v stánku D 207)

V treťom pokračovaní príbehov o najslávnejšom drakológovi Štikútovi sa stane hrozná galiba. Štikút sa spoločne s Rybonohom na jednej z lekcii celkom vyhnú príkazom učiteľa. Podľa príručky *Ako sa zmocniť nepriateľskej lode*, ktorú si na hodine nesprávne prečítajú, sami sa stávajú obeťami. Dostanú sa na nepriateľské územie Rimanov, navyše im zmizne Bezzubý, najvernejší dráčik. Sú výsmechom celej krajiny Vikingov. Dokonca sa za svojho nástupcu, nešikovného Štikúta, musí hanbiť i vládca Chladnobrv. Z nepríjemného sa stane nepríjemnejšie, keď v bande Rimanov zočia im už dobre známeho nepriateľa Alvina. Ten im teda poriadne spestrí život! Chce sa zmocniť Vikingov, čo sa mu darí, keď ukradne Štikútovi kus jeho príručky *Učíme sa dračtinu*. A tak mu v tom vlastne pomôžu nešťastnou náhodou naši dvaja hrdinovia. Ako zachrániť krajinu i vlastnú kožu? Soplinos si už mädli ruky, že na náčelníckom mieste vystrieda Štikúta. Kto im príde na pomoc? V štikútskom pláne nebudú sami. Ale ako to všetko dopadne, vie len pravý Viking.

–dp–

Jenny Dale

Veľké priateľstvá

Psiček a mačička.

Dvojazyčné príbehy.

Bratislava, SPN – Mladé letá 2007

Preložila Katarína Szabová

(Nájdete v stánku D 100)

Nápad prinášať dvojazyčné slovensko-anglické príbehy pre malých čitateľov možno naozaj len privítať. Znalosť cudzích jazykov je v súčasnosti čoraz dôležitejším predpokladom uplatniť sa, a preto treba podporovať každú motiváciu k učeniu jazykov už od detstva. Samozrejme, forma by mala byť čo najpríťažlivejšia. Príbeh psička a mačičky z knižky *Veľké priateľstvá* je zasadený do prostredia modernej rodiny. Hlavnými hrdinami sú až tri domáce zvieratá – pes Sniežko, mačička Hviezdička a kocúr Rocky, ktorí narušajú stereotypné predstavy o prirodzenom nepriateľstve psov a mačiek. Naopak, ukazujú verné priateľstvo, ktoré obostojí aj v ťažkej skúške – Sniežko je ochotný riskovať vlastný život, keď ide o záchranu jeho priateľky Hviezdičky. Precvičovanie znalostí angličtiny sa tak v tomto príbehu spája s morálnym poslanstvom.

–efar–

Klasické rozprávky

(v slovenčine a v nemčine)

Bratislava, Belimex 2007

Preložili Horst Neisser a Sylvia

Kováčová

(Knihy vydavateľstva Belimex si

môžete pozrieť v stánku D 202)

Knižka obsahuje slovenské rozprávky *Zlatá priadka*, *O dvanástich mesiacikoch*, *Popolvár-Hnusná tvár*, *Zlatovláska* a *O troch grošoch*. Tie sú do nemčiny preložené čo najvernejšie. Pochopiteľne, keby boli do nemčiny umelecky prerozprávané, aby splňali aj všetky požiadavky na nemeckú štylizáciu rozprávok, nebolo by možné učiť sa na základe slovíčok. Napokon v nemčine jestvujú podobné rozprávky, ktoré by mohli byť k slovenským komparatívne. Ale pre učenie je predstretá podoba veľmi prijateľná. Tretia podoba rozprávok je foneticky nemecký prepis. Štvrtou je ich nemecká CD-nahrávka. Napriek tomu, že rozprávky sú zrejme určené viacej deťom a mladistvým, bez problémov ich jazyk zvládne len v nemčine pokročilý. Ďalšou možnosťou je učenie sa rodiča spolu s deťmi. Možnosti, ako sa učiť po nemecky, sa teda opäť rozšírili.

Požiarňik Sam a jeho kamaráti

Požiarňik Sam:

Dobrodružstvo v horách

Požiarňik Sam: Pozor,

búrka!

Bratislava, Belimex 2007

Preložila Andrea Dvorská

Prvá zo série knižiek o požiarňikovi Samovi, ktorého si mnohé deti obľúbili vďaka televíznemu animovanému seriálu, ponúka okrem príbehov aj rôzne interaktívne hry pre pozorné deti. Ďalšie dve lepoprelá obsahujú poučný príbeh. Trilógiu ocenia predovšetkým deti, ktoré sú fascinované požiarňickými autami či záchranárskymi vrtuľníkmi a túžia po hrdinstvách, alebo len chcú niečo nové vedieť – a to sú vlastne všetky deti.

–msch–

Poznáte SAVOL?

O podpore vydávania vedeckej a odbornej literatúry hovorí predsedníčka SAVOL Dagmar Podmaková

• Čo sa skrýva pod skratkou SAVOL?

– Sú to začiatkové písmená názvu občianskeho združenia Spoločnosť autorov vedeckej a odbornej literatúry. Spoločnosť vznikla na podnet ochrannej autorskej spoločnosti LITA na pôde Slovenskej akadémie vied v roku 2000 a je otvorenou spoločnosťou pre všetkých autorov vedeckej a odbornej literatúry (ročný členský poplatok je 100 Sk). Najvyšším orgánom spoločnosti je valné zhromaždenie, jeho výkonným orgánom je 9-členný výkonný výbor (zvolení členovia sú zo SAV, Univerzity Komenského, STU a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity) a revízná komisia. SAVOL sídli na Dúbravskej ceste 9 (845 21 Bratislava 4).

• Aké je poslanie SAVOL?

– Jej úlohou je predovšetkým podnecovať a rôznymi formami podporovať vydávanie vedeckej a odbornej literatúry, vypisovať súťaže a udeľovať ceny za vedeckú a odbornú literatúru, rozvíjať vlastnú edičnú a publikačnú činnosť. Ďalej zúčastňovať sa na národných a medzinárodných aktivitách, propagovať a popularizovať výsledky práce vedcov a odborníkov doma i v zahraničí, spolupracovať s pracoviskami SAV, vysokými školami a ďalšími vedecko-výskumnými pracoviskami v SR i v zahraničí, vystupovať v mene svojich členov v oblasti zhotovovania kópií pre osobnú potrebu pomocou iných technických zariadení.

• Podľa akého systému udeľujete podporu na vydávanie vedeckej a odbornej literatúry?

– Finančné prostriedky spoločnosti do roku 2007 tvorili okrem členských príspevkov a darov najmä náhrady odmien za reprografické rozmnožovanie z organizácie kolektívnej správy (LITA, autorská spoločnosť) pre združenia, ktoré zastupujú oprávnené subjekty. SAVOL vypisuje dvakrát ročne (február, august) konkurz na podporu vydávania vedeckej a odbornej literatúry z technických vied, živej a neživej prírody, spoločenských vied a umenia. O finančný príspevok žiada člen SAVOL, autor predkladaného diela. Žiadosti na každý projekt sa vypisujú osobitne a do konkurzu sa zaraďujú iba kompletne spracované žiadosti s prílohami. Rukopis by mal prejsť jazykovou úpravou a nemali by v ňom chýbať registre. SAVOL dáva rukopisy na oponentúru, pričom oponenti zostávajú pre autora anonymní. Rozhodnutie výkonného výboru SAVOL dostanú žiadatelia prakticky do troch mesiacov od podania. Finančný príspevok však nedostáva žiadateľ, ale vydavateľ, s ktorým SAVOL uzavrie zmluvu. Finančný príspevok treba vyčerpať do 12 mesiacov od uzavretia zmluvy medzi SAVOL a vydavateľstvom. V každej knihe, ktorá vyjde s našou podporou, to musí byť uvedené.

• Koľko titulov doteraz SAVOL

podporila a v ktorých vydavateľstvách vychádzali?

– Doteraz vyšlo s našou podporou už sto titulov vedeckej a odbornej literatúry, 20 kníh je rozpracovaných a vyše 20 sa bude posudzovať z tohtoročného jesenného konkurzu. Okrem vydavateľstva Veda a niektorých ústavov SAV, vydavateľstiev univerzít vyšli knihy, ktoré sme podporili vo vydavateľstve AEP, Dobrá kniha, Elán, Eterna press Infopress, Iris, Hajko & Hajková, J M Press, Kalligram, Kapos, Lúč, Balneologické múzeum, Osveta, Stimul, SAP, SAPAC, SCIENCE, Petrus, Prima art, Slovenský skauting, Slovenský Tatran, Vydavateľstvo Matice slovenskej, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

• O ktorých knihách už máte signály, že zaujali na trhu? Nepripravuje sa inojazyčná verzia z niektorých titulov?

– Už pri schvaľovaní podpory titulu sme presvedčení, že je užitočný. Samozrejme, akýkoľvek záujem či ohlas nás teší. Mimoriadny záujem vzbudila práca M. Fecku *Diferenciálna geometria a Lieove grupy pre fyzikov*, ktorá vyšla už aj v anglickom jazyku, a takisto sa pripravuje preklad do angličtiny *Imunológia* M. Buca.

• V súvislosti s prispôbením autorského zákona na podmienky EÚ dotknú sa zmeny aj združenia SAVOL?

– SAVOL nezaničí, problém je v tom, že doteraz sme dostávali na podporu finančné prostriedky z vybraných náhrad odmien za reprografické rozmnožovanie, ktoré sústreďovala LITA a podľa dohodnutého kľúča Reprografickej komisie LITA ich aj zasielala jednotlivým združeniam zastupujúcich autorov. Podľa novely tzv. autorského zákona tieto náhrady patria jednotlivcovi, ktorý sa musí o ne uchádzať (podrobnejšie na www.lita.sk).

To znamená, že SAVOL nedostane za rok 2007 alikvotnú časť pre autorov vedeckej a odbornej literatúry a nebude môcť podporovať jej vydávanie.

• Budú náhrady pre jednotlivcov v takej výške, aby pokryli financovanie vydania ich kníh?

– Ťažko. Ako autori vedeckej a odbornej literatúry sa musíme zhlásiť v autorskej spoločnosti LITA. Bez ohľadu, či sme zmluvne zastupovaní LITA, vzťahuje sa na nás spôsob bodového hodnotenia a výpočtu výšky náhrad odmien za reprografiu. Musíme však preukázať kopírovanie našich diel. Do záverečného výpočtu vstúpia i ďalšie údaje (napr. počet výpožičiek týchto kníh v knižniciach a pod.), ktoré budú mať vplyv na koeficient pri konečnom vyúčtovaní.

• Ako teda ďalej?

– Jednou z ciest by mohlo byť rozhodnutie autora preniesť svoje práva na občianske združenie, aby ho naďalej zastupovalo pri prevzatí odmien a následne ich rozdeľovalo podľa pravidiel schválených valným zhromaždením. Takýto vzťah by mohla zastrešiť príkazná zmluva. S týmto návrhom musia prísť autori, my ich nútíť nemôžeme.

Lýdia Čelková

Dagmar Poláčková
Aleš Votava

Bratislava, Slovenská národná galéria
a Vydavateľstvo Slovart 2007

Publikácia je akousi symbolickou bodkou za výstavou celoživotného diela Aleša Votavu (1962 – 2001), ktorú si návštevníci mohli pozrieť v Slovenskej národnej galérii od vlaňajšieho decembra do februára. Autorka úvodného textu a zostavovateľka publikácie Dagmar Poláčková bola aj kurátorkou výstavy v Esterházyho paláci, kde nad schodiskom visel povestný klavír z inscenácie Čechovovho Višňového sadu režiséra Martina Hubu v Činohre SND. Režisér v spomienke na Aleša Votavu vysvetľuje, ako sa zrodil tento nápad. Rúbanie višňového sadu sa mu spája so silným zážitkom z detstva, keď videl stínať kone, pretože sa stali ekonomicky neefektívne, vytlačili ich traktory. Obraz mŕtveho koňa zaveseného na popruhoch mu pripomenul klavír vyhodенý z okna, ktorého sa ľudia zbavovali v 50. rokoch, aby sa vyhli prenasledovaniu pre buržoázny pôvod. Ak Čechov na rozlúčku so starými časmi vo svojej poslednej hre použil ako symbol smútku višňové kvety, pre A. Votavu a M. Hubu staré, tradičné hodnoty, ktoré musia ustúpiť dravému kapitalizmu, predstavuje klavír. Klavír nie je len spomienkou na detstvo, pre Aleša Votavu je hudba ďalším vyjadrovacím prostriedkom. Všestranný talent sa uňho prejavoval od malička – ako o tom svedčí komentovaná biografia – navštevoval všetky možné krúžky. Len čo začal chodiť do školy, učil sa na LŠU hrať na klavíri, dokonca skladal vlastné skladbičky. Hudba ho sprevádzala aj v profesionálnej tvorbe, miloval operu a pri navrhovaní scény si prehrával celé partitúry. Takisto dôkladne sa zoznamuje s technickými riešeniami scény, s historickými materiálmi, napríklad v scéne Toscy pre pražské ND vychádza z rímskej architektúry a historických reálií, ktoré inšpirovali jej tvorcov. Zo svojho zahraničného pobytu – stáží v parížskej Národnej opere a v Théâtre du Soleil u Ariany Mnouchkinovej v rokoch 1986/87 – privedelne a veľmi pútavo píše rodičom a bratovi. Jeho korešpondencia tvorí samostatnú časť tejto knihy pod názvom *Synovy zvesti*. Odkaz tvorivej osobnosti Aleša Votavu dotvárajú jeho habilitačná prednáška *Farba v priestore javiska* a jednoaktovka *Scénografov paradox*, ako aj spomienky jeho priateľov a spolupracovníkov a samozrejme množstvo fotografií z inscenácií, zo súkromia a z výtvarných diel.

Portrét Aleša Votavu na obálke jeho monografie je na bielom štvorci v ultramarínovom orámovaní. Do bieleho štvorca sú vpísané verzáky jeho priezviska, v písmene „O“ sú do štvorca usporiadané písmená jeho krstného mena. Modrá dodáva jeho hlbavému pohľadu smútok a zo zamysleného výrazu možno vyčítať krédo knihy: Takýto je svet podľa AV, pričom písmená vklinené do seba vytvárajú 6-cípú hviezdu (tento monogram si vytvoril sám). Obálka knihy na prvý pohľad upúta typografickým stvárnením, využitím tvaru, farby a písma (autorom grafického dizajnu je Vladislav Rostoka). Tvar bieleho štvorca orámovaného modrou sa zachováva aj na stránkach knihy, sadzbu okrem modrej a čiernej doplnia oranžová a fialová na významové odlišenie textu. Výber jednoduchých geometrických tvarov a farieb nie je náhodný. Čisté línie, kultivovaná práca s farbou a veľký dôraz na detail, ktoré na tejto monografii upútajú hneď na prvý pohľad, sú charakteristické aj pre scénografickú tvorbu tohto výnimočne nadaného umelca, žiaľ, už definitívne ukončenú. Popredný knižný grafik Vladislav Rostoka tak typografickými prostriedkami veľmi presne vyjadřil podstatu tvorby scénografa, výtvarníka, divadelníka, pedagóga, umeleckého kritika...

Alžbeta Kováčová

BIBLIOTÉKA
15. KNIŽNÝ VEĽTRH

Vydavateľstvo Slovart ponúka túto publikáciu na Bibliotéke v stánku D 207 s veľtrhovou zľavou.

S Máriusom Kopcsayom nad listami D. U.

© Fero Jablonovský

O rakovine a nádeji

Keď som počúval svoje obľúbené albumy Deža Ursinyho – napríklad *Na ceste domov*, *Bez počasia*, alebo *Do tla* – nikdy mi nezišlo na um, že ho raz spoznám ako literárneho autora. Kniha s názvom *Moja milá pani* (vydalo Artforum) je totiž vskutku literárnym dielom. Listy Ursinyho pražskej výtvarníčke Zdenke Krejčovej poskytujú úprimné svedectvo o posledných rokoch jeho života, o jeho zápase s chorobou, ktorý definitívne prehral 2. mája 1995. Keďže s touto ženou ho spájal zvláštny a mimoriadne silný citový vzťah, dá sa v nich predsa len nájsť aj istá miera štylizácie a tá povyšuje listy na umelecké dielo. Napokon, že „Dežo bol odjakživa váhajúci spisovateľ“, priznáva aj Ursinyho priateľ, básnik Ivan Štrpka.

„V čase, keď spanelizované bytosti zamykajú znútra brány panelákov, aby splynuli s pozadím a zažívajú požehnané televízory a prskavky a za oknami nelútostne praštia delobuchy, sedím nad stolom s perzským obrusom a potichu jem kapustnicu.“ Tak opisuje legendárny hudobník Vianoce vo svojom byte na sídlisku

v Dúbravke. Keď sa vracia autom po diaľnici do Bratislavy, silueta známej „rozheganej vyhasnutej sopky“ Devínskej kobyly v ňom vyvoláva takéto predstavy: „V oblakoch mi pláva ryba, niečo rozpráva. A ja striehnem ako rybár, čo sa nacytal. Preteká mnou živá voda. Na konci prúdu hrádza, Živá pomlčka.“ K listom patrí aj niekoľko básní, ale na druhej strane i množstvo opisov počasia, ktoré neustále rámcuje náladu a rozpoloženie autora. Tak ako sa neustále rozprestiera nebo nad našimi hlavami.

Ursiny opisuje komunikáciu so svojim synom Kubom, proces tvorby svojich filmov aj posledných albumov, ale aj množstvo praktických detailov. Starosti s autom a jeho opravami, prechádzky so psom Havranom či prípravu jedál (až sa človeku vybaví paralely s písaním Ruda Slobodu). Niekedy hlavným a inokedy potlačeným, ale všadeprítomným motívom v listoch je choroba – zdravá výživa, liečivé čaje, pôsty, obklady, konzultácie s odborníkmi aj šarlatánmi, ale aj množstvo mágie a mystiky. Pretože Dežo Ursiny sa rozhodol prekonávať utrpenie vlastnou cestou – intenzívnym spoznávaním a reflexiou spoznávaného. Aj vďaka tomu vyznievajú listy Zdenke Krejčovej optimisticky a vitálne, hoci je v nich zakódované neodvratné a nemilosrdné finále.

M. Kopcsay

LITERÁRNY KVÍZ

Prozaik, dramatik a publicista Ladislav Mňačko prešiel zložitým svetonázorovým vývinom. V čase svojej faktickej aj autorskej mladosti bol presvedčený o prednostiach socialistického zriadenia, ako novinár sa podieľal na presadzovaní komunistickej ideológie. V druhej polovici 50. rokov však už zaujal kritický postoj k nezákonným politickým procesom. V roku 1968 podporoval myšlienky tzv. socializmu s ľudskou tvárou. Keď k nám v auguste 1968 vtrhli vojská Varšavskej zmluvy, opustil vlasť a uchýlil sa do exilu. Postupne nadobudol presvedčenie, že socializmus je nereformovateľný, že tento politický systém je totalitný, a stal sa antikomunistom.

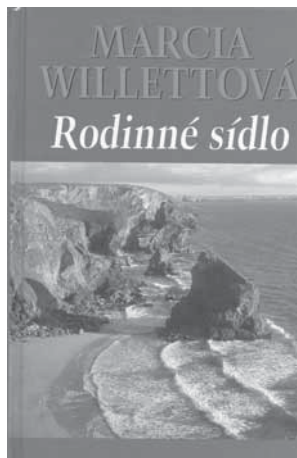
Azda najznámejším literárnym dielom Ladislava Mňačka, ktoré napísal v emigrácii, je satirický román *Súdruh Mníchhausen*. Vyšiel súbežne po nemecky aj po slovensky v roku 1972 v Kolíne nad Rýnom. Na Slovensku vyšiel prakticky hneď, ako to bolo možné, v roku 1990. Je to hyperbolizovaný obraz deformácií začiatku obdobia tzv. normalizácie. Keďže autor žil v zahraničí, domácu situáciu nepoznal z vlastnej skúsenosti, do podoby politickej diktatúry husákovskej éry implantoval aj prvky totality 50. rokov, ktoré – naopak – poznal priam dôverne. Dejovú zápletku románového príbehu tvorí návšteva západného ľavicového intelektuála v Československu, ktorého po krajine sprevádza typický komunistický demagóg a karierista, novinár Hnida. Mníchhausen, potomok legendárneho baróna Prášila, tu zažije absurdné príhody, vrátane zatknutia a vypočúvania štátnou bezpečnosťou. Isté čaro románovému tvaru dodáva, že protagonista je zároveň rozprávačom. V závere románu sa po návrate do vlasti dozvedá o nečakaných zmenách v krajine, ktorú navštívil: Hnida sa stal ministrom vnútra, lebo sa ukázalo, že jeho predchodca sa spriahol s akýmsi zahraničným agentom. Tieto temné machinácie odhalil práve Hnida. Mníchhausen si kladie otázku: „Aj takí v ohni zakalení súdruhovia sa dávajú do služieb nepriateľa. Komu možno ešte veriť?“ A odpoveď po malom zamyslení nachádza v slovách z prejavu istého súdruha:

„Mnohí súdruhovia sa pýtajú, komu teda ešte veriť? Na to im odpovedám: Strane verte, súdruhovia! Revolučná strana nesklame a nezradí nikdy!“

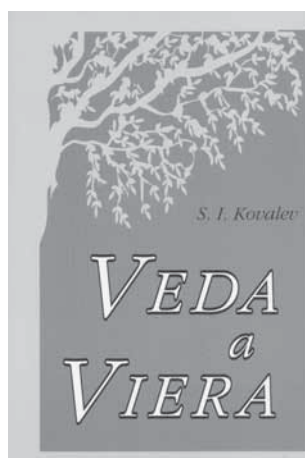
Týmto citátom sa román končí. Naša dnešná kvízová otázka znie. Ktorému románovému súdruhovi Ladislav Mňačko pripísal tieto slová:

- A) Mníchhausenovmu epickému protivráčovi súdruhovi Hnidovi,
B) súdruhovi Husárovi (o ktorom si čitateľ ľahko domyslí, že ide o Gustáva Husáka),
C) súdruhovi Goteslovi (pod ktorého menom sa v románe ukrýva Klement Gottwald).

Vymýšľa Igor Hochel

Na vaše odpovede s priloženými kupónmi vydavateľstiev Eko-konzult a Slovenský spisovateľ čakáme do 21. novembra. Pri Samkovi Tále a jeho obľúbenej knižke, na ktorú sme sa pýtali v literárnom kvíze v KR č. 21, viacerí súťažiaci tipovali naslepo. Takže sme dostali rôznorodé odpovede. Svetozár KOREC z Trnavy a Anna POLANSKÁ zo Solí poznali správnu odpoveď: J. Horák Pionierske srdce, za čo im posielame knižku z vydavateľstiev Ikar a Slovenský spisovateľ.

JUBILANTI

od 7. do 21. novembra

16. 11. 1947 sa narodil prozaik, autor literatúry faktu **Drahošlav MACHALA**. Popri svojej novinárskej práci, ktorú vykonával takmer štyri desaťročie v rôznych redakciách, písal umeleckú prózu, vydával knihy reportáží aj literatúry faktu. Okrem

osobností spisovateľov ho zaujali aj osudy letcov bojujúcich počas druhej svetovej vojny na západnom fronte. Po knihe **Zlomený sen** zasvätenej pilotovi, generálovi in memoriam Ottovi Smikovi venoval ďalším slovenským pilotom bojujúcim v RAF malý knižný pamätník **Rytieri oblohy**. Ak ku gratulácii jubilantovi pripíšete nejakú spomienku spojenú s lietaním či letectvom a pošlete na adresu redakcie s kupónom Atrakt do 21. novembra, knižku **Rytieri oblohy** jednému z vás pošleme.

Narodili sa:

- 9. 11. 1957 **Viliam JUDÁK**, kultúrny a cirkevný historik, náboženský publicista
- 9. 11. 1942 **Ján PRIESOL**, básnik
- 10. 11. 1940 **Štefan STRÁŽAY**, básnik
- 13. 11. 1947 **Michal CHUDA**, básnik, prekladateľ, editor
- 13. 11. 1953 **Igor HOCHEL**, básnik, prekladateľ, literárny kritik a teoretik
- 16. 11. 1932 **Osvald ZAHRADNÍK**, dramatik
- 19. 11. 1937 **Milan KENDA**, aforista, autor populárno-náučnej literatúry, publicista
- 19. 11. 1932 **Ján ŠTEPITA**, scenárista, dramatik
- 20. 11. 1927 **Viliam SOKOLÍK**, kultúrny historik, básnik
- 21. 11. 1927 **Andrej CHUDOBA**, prozaik, básnik, scenárista

Ďakujeme našim čitateľom za blahoželania októbrovému jubilantovi Pavlovi JANÍKOVI, ku ktorým sa pripája aj naša redakcia, jeho **Špionážny slovník** posielame Jirine STRMEŇOVEJ do Bratislavy.

OBJEDNÁVKA

Objednávam si dvojtyždenník **KNIŽNÁ REVUE** na rok 2007 od čísla Cena jedného čísla je 10 Sk, dvojčíslo 20 Sk. Predplatné 260 Sk.

Meno:

Priezvisko (organizácia):

Ulica:

Mesto:

PSČ:

Podpis:

Vyplnený objednávkový lístok pošlite na adresu: Knižná revue, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava e-mail: krevue@litcentrum.sk

ATRAKT
Strana 11

EKO-KONZULT
(Literárny kvíz)
Strana 11

SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ
(Literárny kvíz)
Strana 11

Literárne procesy dneška: Rusko, Slovensko.

Kupoval som si zmrzlinu. Predavačka čítala Sorokinovu Belasú slaninu. Spýtal som sa jej: „Páči sa vám to?“ „Sračka,“ odpovedala. „Tak prečo to teda čítate?“ čudoval som sa. „Lebo to čítajú všetci.“

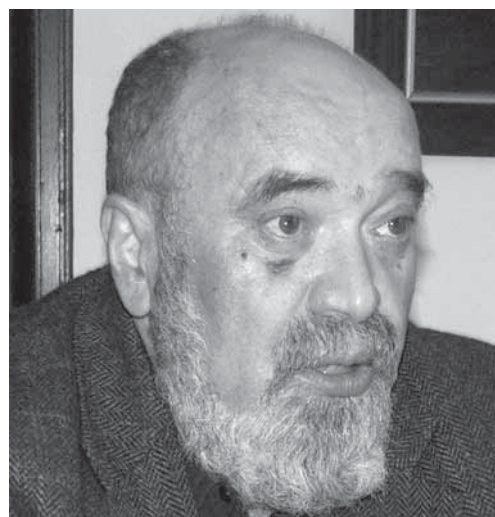
Sergej Čuprinin

Sergej Čuprinin (1947) je literárny kritik a šéfredaktor prestížneho literárneho časopisu Znamia, tzv. tolstovo žurnala. (Tolstoj žurnal je osobitý ruský fenomén s 250-ročnou tradíciou. Ide o literárny časopis, ktorý uverejňuje najnovšie literárne texty a ich reflexiu. Mnohé slávne diela boli pred knižným uvedením publikované práve v týchto časopisoch. Okrem Znamia sem patrí Novyj mir, Oktabr, Zvezda, Družba narodov a ďalšie.) S. Čuprinin publikuje 40 rokov. Literatúra je jeho vášňou od mladosti a splnil si svoj sen. Už v detstve sa mu zapáčila myšlienka ležať na diváne, čítať a dostávať peniaze za svoj názor. Navyše Rusko bolo krajinou, kde panoval literaturocentrizmus.

Po zlatých rokoch pre literatúru 1989-1991 došlo v Rusku ku kríze. Miliónový náklad tak časopisu Znamia, ako aj väčšiny kníh poklesol 250-násobne na 4500 výtlačkov. Tolko má časopis aj predplatiteľov, v stánkoch a kníhkupectvách sa nepredáva, lebo tam treba platiť za miesto na vystavenie časopisu. Možno si ho však prečítať aj na internete na www.russ.ru, kde sú všetky tolstyje žurnaly. Rusi sa do začiatku 90. rokov 20. storočia hrdili tým, že je načítavnejším národom na svete. Dnes sa nemôže pýšiť počtom čitateľov, ale počtom spisovateľov. Podľa Čuprinina je v Rusku 50 tisíc básnikov a 30 tisíc prozaikov. Prírodné, rozdielnej kvality a aj s rozdielnymi príjmami. Asi 20 autorov (z toho 15 spisovateľiek) dostáva miliónové honoráre. Títo píšu predovšetkým kriminálne a lúbostné romány. Asi tisícka spisovateľov dostáva honorár za knižku okolo 30 tisíc a ostatní si vydanie platia sami. S nárastom počtu autorov sa zvýšil aj počet vydavateľov, ale 95 percent knižnej produkcie vydáva päť najväčších vydavateľstiev. Poklesla aj profesionalita vydavateľstiev, lebo podobne ako u nás, šetrí sa na redaktoroch. Čuprinin sa už zdráha chodiť do spoločnosti, lebo sa tam vždy nájde nejaký grafoman, ktorý vytiahne rukopis a ponúka ho na uverejnenie. Otravuje ho to, ale zároveň aj teší, lebo časopis si uchoval svoj kredit. Autori si vďaka kvalite redakčnej práce a publikovať v ňom je naďalej prestížou, niečo ako značka kvality. Pokiaľ ide o štátnu podporu vydávania kníh, ročne ju dostane asi tisíc nekomerčných spoločensky dôležitých titulov napr. z literárnej vedy a histórie. O podporu žiada vydavateľ a dostane peniaze len na papier a tlač. Zaujímavé je, že počet výtlačkov je v Rusku naďalej povinným údajom v tiráži kníh, časopisov aj denníkov.

V októbri navštívili Slovensko významní ruskí literáti – prozaik Jevgenij Popov, básnik Timur Kibirov a literárni kritici Sergej Čuprinin a Andrej Nemzer. Zúčastnili sa na okrúhlym stole so slovenskými literátmi na tému Literárne procesy dneška: Rusko, Slovensko. Za slovenskú stranu vystúpili s referátmi Dana Kršáková (Súčasná slovenská próza na prelome storočí), Radoslav Matejov (Súčasná slovenská poézia), Eva Maliti-Fraňová (Súčasná slovenská dráma – očami autorky), Mária Kusá (Prekladateľská výmena medzi SR a RF). Seminár bol po dlhej prestávke priestorom na diskusiu o literárnych procesoch a dielach súčasnej ruskej a slovenskej literatúry.

Optimistickejšie sa na súčasnú situáciu v literatúre díval prozaik Jevgenij Popov (1946), autor 13 kníh, z ktorých niektoré boli preložené do angličtiny, nemčiny, taliančiny, španielčiny, maďarčiny, fínčiny, francúzštiny, bulharčiny a poľštiny. U nás vyšli v slovenskom preklade len jeho poviedky v Revue svetovej literatúry. Hoci ho vylúčili, dokonca až dva razy, zo Zväzu sovietskych spisovateľov (prvý raz za účasť v neoficiálnom almanachu Metropoľ, ktorý hlásal: Budme realisti, žiadajme nemožné!) nepokladá sa za politického disidenta. Politiku nemá rád a politikov pokladá za nešťastníkov. Tento Sibírčan, profesiu geológ, nepísal o odhodlaných a uvedomelých budovateľoch komunizmu, ale o obyčajných ľuďoch. „Písal som o nich pred perestrojkou a píšem o nich aj teraz. U nás ani iní ľudia nie sú. Všetci sme prostí, od bezdomovca po naj-

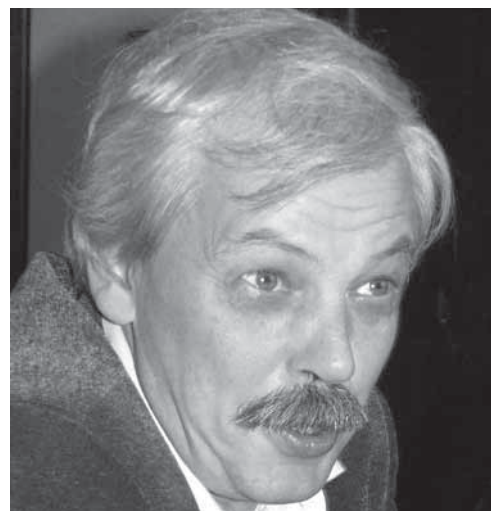
„Prozaik v Rusku si nemusí vymýšľať. Stačí len opísať realitu.“
Jevgenij Popov

vyšších predstaviteľov.“ Povedal tiež, že jeho prvý text bol publikovaný roku 1976 v časopise Novyj mir s úvodným slovom V. Šukšina. Mal vtedy 30 rokov. Popov vidí v súčasnej situácii veľké možnosti pre literatúru na internete. Pracuje s mladými autormi, najmä mimomoskovskými, a znamená veľký pokrok v ich živote, informovanosti, myslení aj tvorbe. Podľa neho je to aj tým, že vidiek neponúka takú presilu povrchnej zábavy ako Moskva. Tvorba týchto autorov mu pripadá bohatšia a hlbšia. Práve dostupnosť informácií zotiera rozdiely medzi Moskvou a „provinciou“. Vrátil sa aj do minulosti a pripomenul, že v sovietskej ére bola literatúra „aj psychoterapeutom, aj lekárom, aj kňazom“, ľudia v nej hľadali odpovede na svoje trápenia. Netreba však zabúdať, že aj v sovietskej ére vznikali skvelé diela. Na slová o absurdite v jeho textoch reagoval: „Nijaká absurdita, realita. U nás je absurdita realitou.“

Okrem množstva informácií o ruskej literatúre a jej tvorcach z prvej ruky zanechalo vo mne stretnutie s týmito mužmi aj osobné dojmy. Zaujalo ma, ako sa akákoľvek téma vždy akosi prirodzene zvrtila k literatúre alebo ku konkrétnemu autorovi a následne sa začala hádka Andreja Nemzera s Alexejom Čuprininom. Zhodli sa zriedkavo, pritom si jeden druhého vážia a sú priatelia. Rozdielni sú aj pokiaľ ide o poriadok v knižnici. Čuprinin, ktorý veľmi rád cituje, má časť kníh na dači a časť doma. Často knihu dlho hľadá bez úspechu a zvyčajne citáť overuje tak, že zavolá pedantnému Nemzerovi, ktorý mu citáť vyhľadá. Jednoducho títo ľudia literatúrou žijú, rozumejú jej. Nie sú nijakí pozéri, literatúru majú radi. Ich sporom sa s potuteľným úsmevom prizeral básnik Kibirov a svojimi obdivuhodnými rozprávačskými vstupmi o autoroch odkrýval nové vrstvy diskutovaných otázok Jevgenij Popov.

Margita Bíziková

Profesor Andrej Nemzer (1955) publikuje od roku 1979. V mladosti písal básne, ale rýchlo prišiel na to, že bude lepším literárnym historikom ako básnikom. Venoval sa literatúre 19. storočia, súčasná ho nevelmi zaujímala, čítal zväčša samizdaty a recenzie písal len vtedy, ak ho niekto uprosil. Súčasnú literatúru začal čítať až po perestrojke, keď sa objavili doslova haldy nových textov. Zároveň paradoxne poklesol záujem o literatúru. Vtedy pocítil potrebu vysloviť sa práve k súčasným ruským knihám. Roku 1991 nastúpil do denníka Vremia novostej, kde publikuje výlučne o literárnom dianí. Je najuznávanejším znalcom súčasnej ruskej tvorby. Pozoruhodné sú jeho štyri knihy Čitateľský denník 2003, 2004, 2005 a 2006. Sú v nich podľa mesiacov zoradené recenzie práve vyjdených kníh a texty o literárnych udalostiach, literárnych cenách a pod.

„Za najvýznamnejšiu literárnu udalosť roku 2006 pokladám vydanie Zobraňého diela Alexandra Solženicyna.“

Andrej Nemzer

Z množstva prozaikov vyniká asi 40. Sú medzi nimi aj takí, ktorí jeho osobne neoslovujú, ale oceňujú ich potrebnosť pre literárny proces. Napríklad veľmi populárni autori, ako Bykov, Sorokin, či Pelevin sa mu nepáčia, ale uznáva ich. Medzi jeho obľúbených patrí Marina Višneveckaja s jej psychologickými poviedkami, z ktorých prýšťa úcta k človeku. Má rád Andreja Dmitrieva pre jeho rozprávačstvo, Alexeja Slapovského pre jeho smutnosmiešny jazyk, veľmi sa mu páči román Oľgy Slavnikovej 2017 ocenený Ruskou Bookerovou cenou, v ktorom je duchaplné zviazaná mytológia Uralu s láskou, tajomstvom a satirou. Pokiaľ ide o bestsellery, nie je až taký rozčarovaný: „Ani Puškin a Tolstoj neboli najpredávanejšími autormi. Vtedy letel román Krásna Mohamedánka.“

Básnik a esejista Timur Kibirov Zapojev (1955) publikuje od roku 1988, píše eseje a poéziu. Vydal 13 kníh. Jeho tvorba bola ocenená viacerými prestížnymi cenami.

- Aké cesty vás dovedli k poézii? Veľmi prosté. Mal som trinásť rokov a chcel som zapôsobiť na dievčatá. Navyše som pokladal básnické povolanie za nesmierne významné. Veď za verše sa dalo dostať do väzenia.
- Prečo píšete pod pseudonymom? Moje priezvisko Zapojev je v ruštine smiešne s hanlivým nádychom (ten, čo si viac vypil). Čitatelia by si mysleli, že som si vymyslel takýto nemožný pseudonym, tak som radšej siahol po priezvisku mojej starej mamy.
- Čo podľa vás môže opäť pritiahnúť čitateľov k poézii? Časy sú pre poéziu nežilivé. Svet je taký nanič, že je ťažké vnímať krásu. Ale svoj podiel viny majú aj básnici. Stratili schopnosť dávať čitateľom to, čo očakávajú. Literaturocentrizmus už pominul. Treba dbať, aby sa deti naučili čítať, lebo vyhrajú iné médiá. Básnik musí byť novátorom a zároveň pokračovať v tradícii, lebo narušenie kontinuity uberá nielen z kvality textu, ale aj stráca čitateľov. Ak chce napríklad básnik napísať báseň o jesennom lese, musí si uvedomiť, že takých básní boli napísané stovky, niektoré by mal poznať a tá jeho by mala byť zároveň objavnou aj ich akousi „nadväzbou“.
- Vyberáte si vydavateľa svojej poézie alebo si vydavateľ vyberá autora? V súčasnosti už mám takú pozíciu, že ponúknem rukopis „svojemu“ vydavateľstvu Vremia.

- Prečo práve tomuto? Zaručuje kvalitu tak redakčnú a jazykovú, ako aj polygrafickú. To sa dá povedať v Rusku len o niekoľkých vydavateľstvách.
- Kritika chváli vaše verše ako „stváranie tradície v živom slove“ a váš jazyk ako „pružný a bohatý, vášnivý i nežný, absolútne presný...“ Ako vnímate prienik amerikanizmov a iných cudzích slov do ruštiny? Ak rozširujú synonymický rad alebo pomenujú novú vec alebo jav, nemám s nimi problém. Trápi ma však, ak vytesnia naše slovo.
- Čo si myslíte o básnických festivaloch? Zúčastnil som sa na viacerých festivaloch doma i v zahraničí. Všetky podujatia späť s poéziou jej prospievajú.
- Aká je súčasná ruská klubová literárna scéna? V Moskve je viacero klubov, kde sa konajú čítačky a rôzne básnické šampionáty, kde publikum rozhoduje, ktorý z autorov čítal najlepší text. Zúčastňujem sa už väčšinou ako poslucháč, je to skôr pre mladých. Populárna je Živá voda. Poslucháči oceňujú čítajúcich peniazmi. Vyhráva ten autor, ktorý dostane najviac peňazí. Za vyzbierané peniaze sa nakoniec kúpi vodka pre prítomných. Keď som bol naposledy na Živej vode, zaujala ma mladá poetka a minul som na ňu všetky peniaze, čo som mal pri sebe. Vyhrala a prišla sa mi podakovať, že som ju tak veľkoryso podporil. Vzápätí dodala, že si to veľmi vážii, ale moja poézia sa jej vôbec nepáči.
- Na čom práve pracujete? Píšem lyrickú poému s vtipnými, teda podľa mňa, reklamnými predelmi.